

Imigranci w województwie małopolskim

Małopolskie Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego

Departament
Zrównoważonego Rozwoju

Imigranci w województwie małopolskim

Kraków 2019

Autor opracowania:
Współpraca:

Anna Łobodzińska
Agnieszka Górniak

Wydawca:

Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
Departament Polityki Regionalnej
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 926

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne na stronie
www.obserwatorium.malopolska.pl

Egzemplarz bezpłatny

Przy publikowaniu danych z publikacji prosimy o podawanie źródła.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020.

Rzeczpospolita
Polska

MAŁOPOLSKA

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Spis treści

Objaśnienia	5
Wstęp	6
Źródła danych	7
Imigranci w Małopolsce.....	8
Imigranci posiadający aktualne dokumenty pobytowe	8
Imigranci zameldowani w Małopolsce	12
Migracje zarobkowe	13
Zezwolenia na pracę.....	15
Oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi	20
Obcokrajowcy w systemie edukacji.....	28
Migracje edukacyjne – obcokrajowcy na małopolskich uczelniach	30
Wyzwania	32
Podsumowanie	36
Summary	37
Spis rycin.....	38
Spis wykresów	38
Bibliografia.....	39

Objaśnienia

wyniki innych badań i analiz

istniejące rozwiązania

pomysły

Wstęp

Liczba cudzoziemców, którzy mieszkają i pracują w województwie małopolskim z roku na rok wzrasta. W szczególności proces ten nasilił się po 2014 roku. Zaobserwowano wówczas także rozpraszanie się strumienia imigrantów dotychczas skupionego w niewielu regionach, z Warszawą i województwem mazowieckim na czele¹. Pod koniec maja 2019 roku ważne dokumenty pobytowe wydane przez Wojewodę Małopolskiego posiadało 39,8 tys. cudzoziemców, czyli około 10% obcokrajowców posiadających aktualne dokumenty pobytowe.

O rosnącej imigracji zarobkowej świadczy między innymi rokroczny wzrost liczby wydawanych zezwoleń na pracę. Jednak co istotne, obcokrajowcy są coraz bardziej widoczni nie tylko na rynku pracy, ale i w innych obszarach, takich jak edukacja czy szkolnictwo wyższe.

Zdecydowanie największą grupą wśród obcokrajowców, którzy mieszkają, pracują, a także podejmują naukę czy studia w województwie stanowią Ukraińcy i to przede wszystkim ich napływ kształtował w ostatnich latach dynamikę liczby cudzoziemców w regionie.

Celem opracowania jest aktualizacja informacji na temat obcokrajowców przebywających i pracujących w województwie małopolskim, skali ich napływu i struktury, w takim zakresie, w jakim umożliwia to analiza danych o dokumentach pobytowych i dokumentach uprawniających do podejmowania pracy w Polsce.

---

¹ Górny i in., *Imigranci w Polsce w kontekście uproszczonej procedury zatrudniania cudzoziemców*, WiseEuropa, OBM UW, Warszawa, 2018.

Źródła danych

Gromadzone przez różne podmioty administracyjne dane na temat imigrantów nie dają możliwości pełnego oszacowania liczby cudzoziemców przebywających na terenie województwa małopolskiego. Utrudniają to także takie zjawiska, jak swobodny przepływ pracowników w ramach UE, niedopełnianie obowiązku meldunkowego czy podejmowanie zatrudnienia w szarej strefie. Aby choć częściowo przybliżyć skalę i strukturę imigracji w województwie małopolskim, w opracowaniu posłużono się danymi dotyczącymi:

- 1) cudzoziemców posiadających **aktualne dokumenty pobytowe** wydane przez Wojewodę Małopolskiego, udostępnianymi przez Urząd do spraw Cudzoziemców²;
- 2) osób przybyłych z zagranicy, **zameldowanych na pobyt czasowy** trwający dłużej niż 3 miesiące oraz liczby **zameldowań na pobyt stały** z zagranicy, publikowanymi przez GUS w Rocznikach Demograficznych oraz Banku Danych Lokalnych;
- 3) wydanych przez Wojewodę Małopolskiego **zezwoleń na pracę** oraz **zezwoleń na pobyt czasowy**, udostępnionymi przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie oraz Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
- 4) rejestrowanych przez powiatowe urzędy pracy **oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi**³, dotyczących osób pochodzących z Armenii, Białorusi, Gruzji, Mołdawii, Rosji i Ukrainy, podejmujących w Polsce zatrudnienie krótkoterminowe (maksymalnie 6 miesięcy), udostępnionymi przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie;
- 5) **uczniów i wychowanków** nieposiadających polskiego obywatelstwa, uczęszczających do placówek edukacyjnych w Małopolsce, udostępnionymi przez Kuratorium Oświaty w Krakowie;
- 6) **studentów-cudzoziemców** na małopolskich uczelniach, udostępnionymi przez Urząd Statystyczny w Krakowie.

² Dane te nie obejmują informacji, których zbieranie nie należy do kompetencji Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, a zatem o m.in. zezwoleniach na pracę, oświadczeniach o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, wizach.

³ Do 1 stycznia 2018 roku: oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi.

Imigranci w Małopolsce

Imigranci posiadający aktualne dokumenty pobytowe

39,8 tys. cudzoziemców posiada ważne dokumenty pobytowe

Według stanu na koniec maja 2019 roku aktualne dokumenty pobytowe wydane przez Wojewodę Małopolskiego posiadało **39,8 tys. cudzoziemców**⁴. Między 2012 rokiem a 2019 rokiem ich liczba wzrosła ponad 4-krotnie, a tylko w okresie od stycznia do czerwca 2019 roku wydano ponad 8 tys. pozytywnych decyzji. Zarówno pod względem liczby cudzoziemców, którzy posiadają aktualne dokumenty pobytowe, jak i liczby wydanych pozytywnych decyzji województwo małopolskie zajmuje drugie, po mazowieckim, miejsce w kraju.

co drugi cudzoziemiec pochodzi z Ukrainy

Osoby pochodzące z krajów europejskich stanowią 85% cudzoziemców posiadających aktualne dokumenty pobytowe. Ponad połowa to obywatele Ukrainy – 20,7 tys. osób. Kolejne, pod względem liczebności grupy, to Rosjanie, Włosi i Białorusini. Obywatele krajów UE stanowią łącznie około 1/4 cudzoziemców posiadających aktualne dokumenty pobytowe. Z krajów azjatyckich pochodzi niespełna 10% imigrantów, w tym najwięcej z Indii.

ponad 23 tys. osób posiada zezwolenie na pobyt czasowy

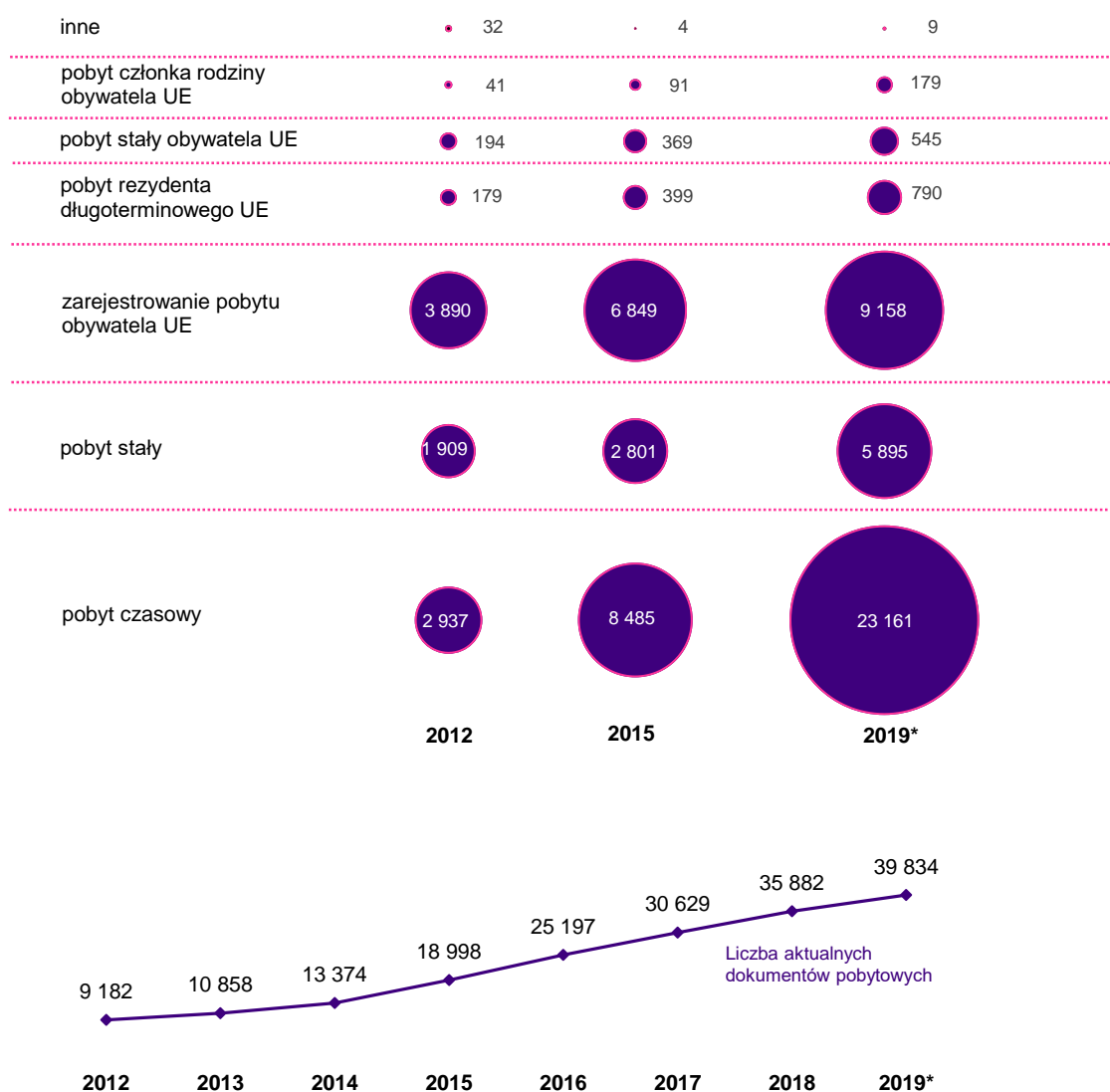
Wśród cudzoziemców legitymujących się aktualnymi dokumentami pobytowymi najwięcej, bo ponad 23 tys. osób posiada zezwolenie na pobyt czasowy. Spośród nich ponad 72% to obywatele Ukrainy, a kolejne pod względem liczebności grupy to obywatele Rosji (ponad 1 tys. osób), Indii (około 800 osób) i Białorusi (około 500 osób).

Prawie 5,9 tys. obcokrajowców to osoby, które posiadają aktualne zezwolenie na pobyt stały, z kolei 790 osób ma zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE. W tej pierwszej grupie najliczniej reprezentowani są Ukraińcy, Białorusini i Rosjanie, w tej drugiej – Ukraińcy i Wietnamczycy. Obywatele UE, którzy przebywają w Małopolsce na podstawie zarejestrowania pobytu to grupa 9,1 tys. osób. Najliczniej reprezentowani są wśród nich Włosi, Hiszpanie, Francuzi i Brytyjczycy. Kolejnych 545 osób to obywatele UE, którzy posiadają zezwolenie na pobyt stały.

⁴ Rodzaje dokumentów pobytowych, które obejmują zestawienia: ochrona uzupełniająca, pobyt stały, pobyt czasowy, pobyt rezydenta długoterminowego UE, pobyt stały obywatela UE, zarejestrowanie pobytu obywatela UE, pobyt członka rodziny obywatela UE, pobyt stały członka rodziny obywatela UE. Dostępne na portalu <https://migracje.gov.pl/> informacje nie obejmują danych, których gromadzenie nie należy do kompetencji Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, a zatem o m.in. zezwoleniach na pracę, oświadczeniach o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi, wizach.

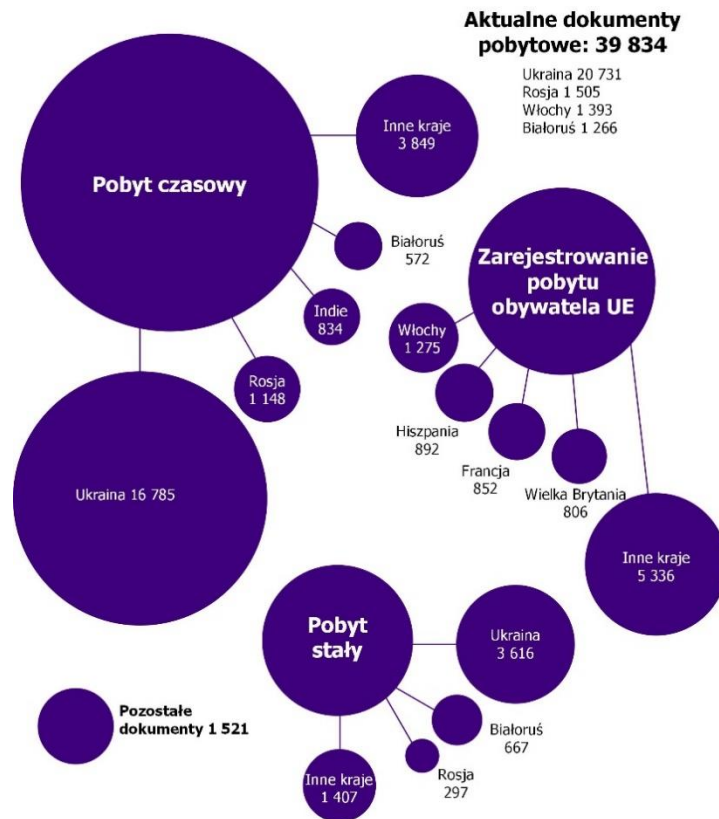
Wykres 1. Cudzoziemcy posiadający ważne dokumenty pobytowe według rodzaju dokumentu

* stan na koniec maja 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu ds. Cudzoziemców.

Rysunek 1. Cudzoziemcy posiadający aktualne dokumenty pobytowe według kraju obywatelstwa w 2019 roku (stan na koniec maja)

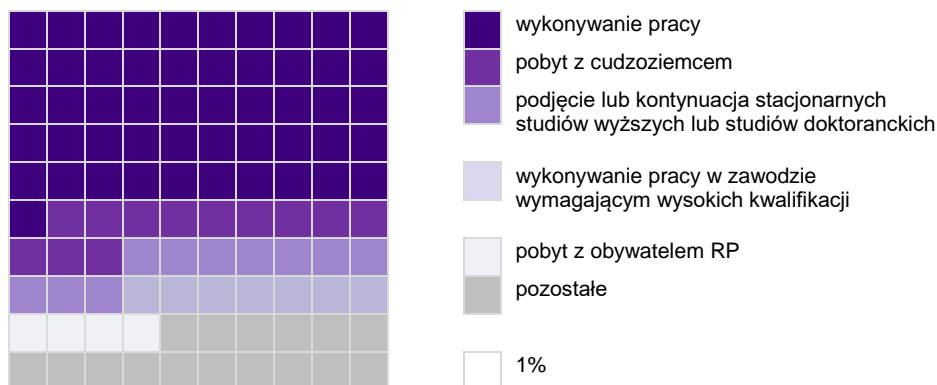
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu ds. Cudzoziemców.

W 2018 roku Wojewoda Małopolski wydał około 13,3 tys. **zezwoleń na pobyt czasowy**, czyli o ponad 2 tys. więcej niż rok wcześniej. Nieco ponad połowa to jednolite zezwolenia na pobyt czasowy i pracę. Podstawą dla około 12% wydanych zezwoleń był pobyt z cudzoziemcem, a co dziesiąte zezwolenie dotyczyło podjęcia lub kontynuacji stacjonarnych studiów wyższych lub studiów doktoranckich. Ponad 7% to tzw. „niebieskie karty”, czyli zezwolenia wydawane w związku z wykonywaniem pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji (więcej na ten temat „niebieskich kart” i zezwoleń na pobyt czasowy i pracę w rozdziale [Migracje zarobkowe](#)).

najwięcej zezwoleń na pobyt czasowy wydano w związku z zamiarem podjęcia pracy

Co ciekawe, tylko między 2017 rokiem a 2018 rokiem liczba wydawanych zezwoleń na pobyt czasowy, dla których podstawą jest pobyt z cudzoziemcem (czyli zezwoleń wydawanych członkom rodzin cudzoziemców), wzrosła niemal dwukrotnie – z niespełna 900 do ponad 1,6 tys. Jeszcze bardziej dynamiczny, bo ponad dwukrotnie, był wzrost liczby wydanych „niebieskich kart”.

Wykres 2. Powody wydania zezwolenia na pobyt czasowy w 2018 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Dane Urzędu ds. Cudzoziemców pozwalają przyrzeć się strukturze wieku i płci obcokrajowców posiadających aktualne dokumenty pobytowe. W 2018 roku około 40% cudzoziemców stanowiły kobiety. W strukturze wieku wyraźnie dominują osoby młode, w wieku produkcyjnym mobilnym – niemal 64% z nich to osoby między 20 a 39 rokiem życia. Ponad 1/5 stanowią osoby wieku 40–64 lata, a około 13% – poniżej 20 roku życia. Niewielki, bo zaledwie 2-procentowy jest udział osób powyżej 65 roku życia. W 2018 roku aktualne dokumenty pobytowe wystawione w Małopolsce posiadało niemal 4 tys. więcej osób poniżej 19 roku życia niż w 2012 roku. Liczba cudzoziemców między 20 a 39 rokiem życia wzrosła w tym okresie o ponad 19 tys., a w przedziale wieku 40–64 lata – o około 6 tys.

niemal 64% obcokrajowców posiadających aktualne dokumenty pobytowe to osoby w wieku 20–39 lat

Wykres 3. Struktura wieku i płci cudzoziemców posiadających ważne dokumenty pobytowe w 2012 i 2018 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu ds. Cudzoziemców.

Imigranci zameldowani w Małopolsce

w 2017 roku około 12 tys. obcokrajowców było zameldowanych na pobyt czasowy w Małopolsce

Jak wynika z danych rejestrowych, w 2017 roku w Małopolsce przebywało około 12 tys. osób przybyłych z zagranicy, posiadających niepolskie obywatelstwo i zameldowanych na pobyt czasowy trwający dłużej niż 3 miesiące⁵. To oznacza, że liczba cudzoziemców wzrasta z roku na rok – jeszcze w 2012 roku wynosiła niewiele ponad 6 tys.⁶ W 2017 roku ponad połowę zameldowanych na pobyt czasowy stanowili Ukraińcy, których liczba wzrosła z około 1,8 tys. w 2012 roku (stanowili wówczas niespełna 30% ogółu zameldowanych czasowo obcokrajowców) do 6,7 tys. W 2017 roku wśród najliczniej reprezentowanych grup znaleźli się także Białorusini i Rosjanie (po ponad 500 osób) oraz obywatele Włoch i Indii (po ponad 300 osób).

ponad 1,7 tys. osób z zagranicy zameldowało się na pobyt stały w województwie w 2018 roku

Innym źródłem danych na temat części strumienia imigracyjnego jest liczba zameldowań na pobyt stały z zagranicy. Dane te obejmują jednak niewielką część imigrantów, którzy dopełniają formalności związanych z meldunkiem na pobyt stały. Ponadto, obejmują także migrantów powrotnych, którzy przed wyjazdem za granicę wymeldowali się z miejsca stałego pobytu i zameldowali w kraju docelowym. W ostatnich latach liczba meldunków na pobyt stały z zagranicy systematycznie malała. W 2011 roku zarejestrowano ich około 1,8 tys., podczas gdy w 2017 roku już tylko 1,4 tys. W 2018 roku liczba meldunków była ponownie wyższa – ponad 1,7 tys. W strumieniu migracji na pobyt stały dominowały osoby, których poprzednim miejscem zamieszkania był jeden z krajów europejskich – stanowili niemal 84%. Co dziesiąta mieszkała wcześniej w jednym z krajów Ameryki Północnej i Środkowej, a 3% – w Azji.

⁵ Główny Urząd Statystyczny, Rocznik Demograficzny 2018, Warszawa, 2018.

⁶ Główny Urząd Statystyczny, Rocznik Demograficzny 2013, Warszawa, 2013.

Migracje zarobkowe

Źródło danych o części migracji zarobkowych stanowią informacje dotyczące liczby wydanych zezwoleń na pracę (w tym jednolitych zezwoleń na pobyt czasowy i pracę oraz zezwoleń na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy wymagającej wysokich kwalifikacji) i zarejestrowanych oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi. Zezwolenie na pracę, zezwolenie na pobyt czasowy i pracę oraz zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy wymagającej wysokich kwalifikacji to dokumenty wydawane na czas określony, nie dłuższy niż 3 lata, ale z możliwością przedłużenia. Oświadczenia dotyczą z kolei przyjazdów krótkoterminowych, związanych z podejmowaniem pracy na okres nie dłuższy niż 6 miesięcy w ciągu roku. Na podstawie zezwolenia na pracę zatrudnienie w Polsce może podjąć cudzoziemiec spoza UE przebywający w Polsce legalnie, posiadający odpowiednią wizę lub zezwolenie na pobyt czasowy. Na podstawie oświadczenia można zatrudniać obywateli Białorusi, Gruzji, Republiki Mołdowy, Federacji Rosyjskiej, Republiki Armenii i Ukrainy.

Liczba wydawanych w latach 2011–2018 **zezwoleń na pracę** (w tym jednolitych zezwoleń na pobyt czasowy i pracę oraz zezwoleń na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy wymagającej wysokich kwalifikacji) niezmiennie wzrastała. O ile na początku analizowanego okresu w Małopolsce uzyskało je niespełna 3 tys. osób, o tyle w 2018 roku było ich już ponad 12 razy więcej – wydano powyżej **35,2 tys.** dokumentów. Liczba **oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi**, zarejestrowanych w 2018 roku przez powiatowe urzędy pracy na terenie województwa małopolskiego, wyniosła około **112,8 tys.** Była ona 12-krotnie wyższa niż liczba oświadczeń o zamiarze zatrudnienia cudzoziemca odnotowana w 2011 roku. W latach 2011–2017 liczba składanych oświadczeń systematycznie wzrastała, jednakże ta odnotowana w 2018 roku, według nowej procedury, była niższa niż w roku poprzedzającym o około 21,7 tys. Zarówno liczba zezwoleń, jak i liczba oświadczeń wskazują na zwiększające się z roku na roku strumienie migracji zarobkowych do województwa małopolskiego. W 2018 roku w Małopolsce wydano również **2,3 tys. zezwoleń na pracę sezonową**. Stanowiły one 1,9% wszystkich wydanych w Polsce dokumentów tego typu.

w 2018 roku wydano
35,2 tys. zezwoleń na pracę
i zarejestrowano
około 112,8 tys. oświadczeń
o powierzeniu wykonywania
pracy cudzoziemcowi

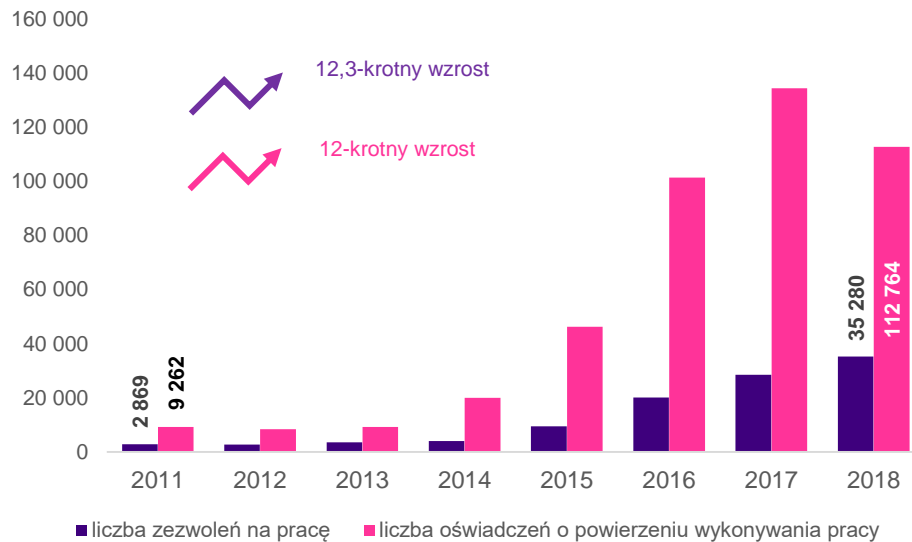

SZACUNKOWA LICZBA DOROSŁYCH CUDZOZIEMCÓW

Według szacunku GUS liczba cudzoziemców powyżej 18 roku życia, którzy przebywali w Polsce pod koniec 2016 roku mieściła się w przedziale od 600,8 tys. do 943,1 tys., a w województwie małopolskim – od 58,7 tys. do 92,3 tys. Sam Kraków skupiał około 7% dorosłych cudzoziemców przebywających w kraju.

Cudzoziemcy na krajowym rynku pracy w ujęciu regionalnym, Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS, Warszawa, 2018.

Wykres 4. Liczba zezwoleń na pracę i oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi w Małopolsce w latach 2011–2018

Uwaga:

- (1) liczba wydanych zezwoleń na pracę to suma wydanych zezwoleń na pracę, jednolitych zezwoleń na pobyt czasowy i pracę oraz zezwoleń na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji
 (2) dane do 2017 roku włącznie dotyczą oświadczeń o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi, za 2018 rok – oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi na zasadach obowiązujących od 1 stycznia 2018 roku (bez liczby zezwoleń na pracę sezonową)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Małopolski Urząd Wojewódzki oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie.

Dane o liczbie zezwoleń na pracę i oświadczeń obejmują znaczną część, choć wciąż nie wszystkich imigrantów, którzy w danym roku uzyskali dostęp do polskiego rynku pracy. Z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę zwolnieni są bowiem m.in. obywatele UE/EOG, cudzoziemcy posiadający zezwolenie na pobyt czasowy w związku z kontynuacją lub podjęciem stacjonarnych studiów wyższych lub studiów doktoranckich, zezwolenie dla członków rodzin obywateli polskich, czy zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego UE. Z drugiej strony, trzeba pamiętać, że liczba zarejestrowanych oświadczeń nie jest tożsama z liczbą cudzoziemców, którzy faktycznie podjęli pracę (więcej na ten temat w rozdziale [Oświadczenia powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi](#)).

CUDZOZIEMCY W ZUS

We wrześniu 2018 roku liczba zgłoszonych do ZUS, zamieszkałych w województwie małopolskim cudzoziemców wynosiła **niemal 27,7 tys. osób**, tj. o około 17 tys. więcej niż pod koniec 2015 roku. Województwo skupiało tym samym 4,9% objętych ubezpieczeniami cudzoziemców. W Małopolsce mieszkało w 2018 roku 11,3% zarejestrowanych w ZUS cudzoziemców z krajów UE oraz 4,4% cudzoziemców z krajów spoza UE.

R. Adamowicz, *Cudzoziemcy w polskim systemie ubezpieczeń społecznych*, Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych, ZUS, Warszawa, 2019.

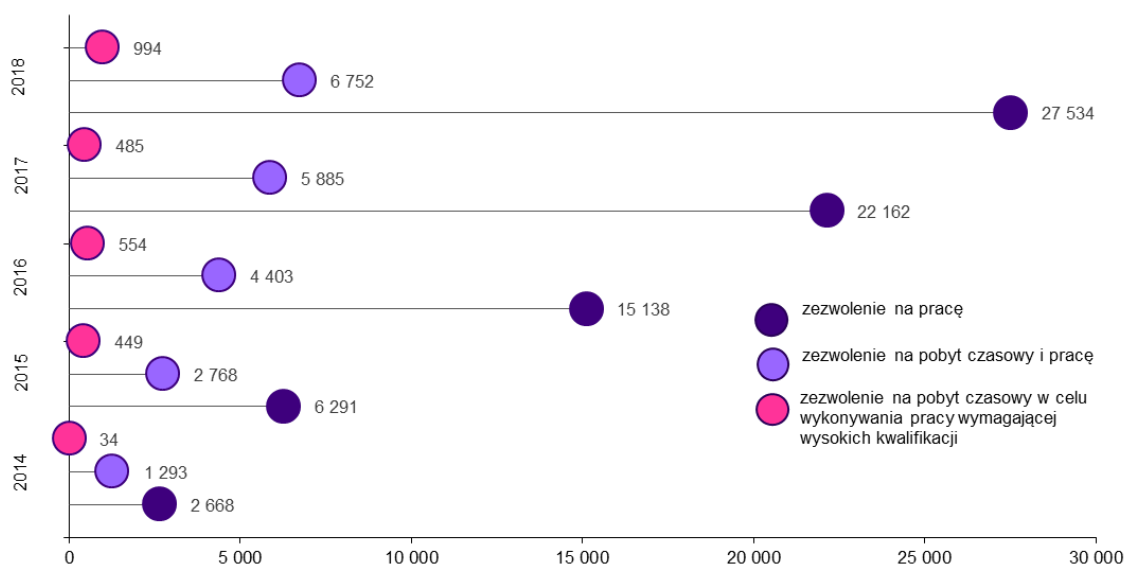
Zezwolenia na pracę

Wśród trzech analizowanych typów zezwoleń uprawniających cudzoziemców do podjęcia pracy, najczęściej wydawany dokument to zezwolenie na pracę. W 2018 roku Wojewoda Małopolski wydał ponad 27,5 tys. zezwoleń na pracę, a liczba wydanych w ciągu roku dokumentów była ponad dziesięciokrotnie większa niż w 2014 roku. Z roku na rok wzrasta także, choć nieco mniej dynamicznie, liczba wydawanych zezwoleń na pobyt czasowy i pracę. W 2018 roku dokumenty te wydano ponad 6,7 tys. cudzoziemców. Małopolska przyciąga również coraz większą liczbę osób podejmujących pracę wymagającą wysokich kwalifikacji. Jeszcze w 2014 roku wydano zaledwie 34 tzw. „niebieskie karty”, podczas gdy w 2018 roku – 994, dwa razy więcej niż rok wcześniej.

liczba tzw. „niebieskich kart” wydanych w 2018 roku była niemal 30-krotnie wyższa niż w 2014 roku

Wykres 5. Liczba zezwoleń na pracę, zezwoleń na pobyt czasowy i pracę oraz zezwoleń na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy wymagającej wysokich kwalifikacji w latach 2014–2018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Małopolski Urząd Wojewódzki.

W strukturze pochodzenia cudzoziemców, którzy w 2018 roku uzyskali jeden z wymienionych powyżej typów zezwoleń przeważali obywatele krajów europejskich, w tym najliczniejsi wśród cudzoziemców pracujących na podstawie zezwoleń Ukraińcy – ponad 27 tys. Druga pod względem liczebności grupa to Nepalczycy – w 2018 roku zezwolenia na pracę uzyskało ponad 1,6 tys. osób posiadających obywatelstwo tego kraju. Obywatele krajów azjatyckich stanowili łącznie około 15% osób, które otrzymały jeden z omawianych dokumentów w 2018 roku.

Ukraińcy to największa grupa pracujących na podstawie zezwoleń (ponad 27 tys. dokumentów)

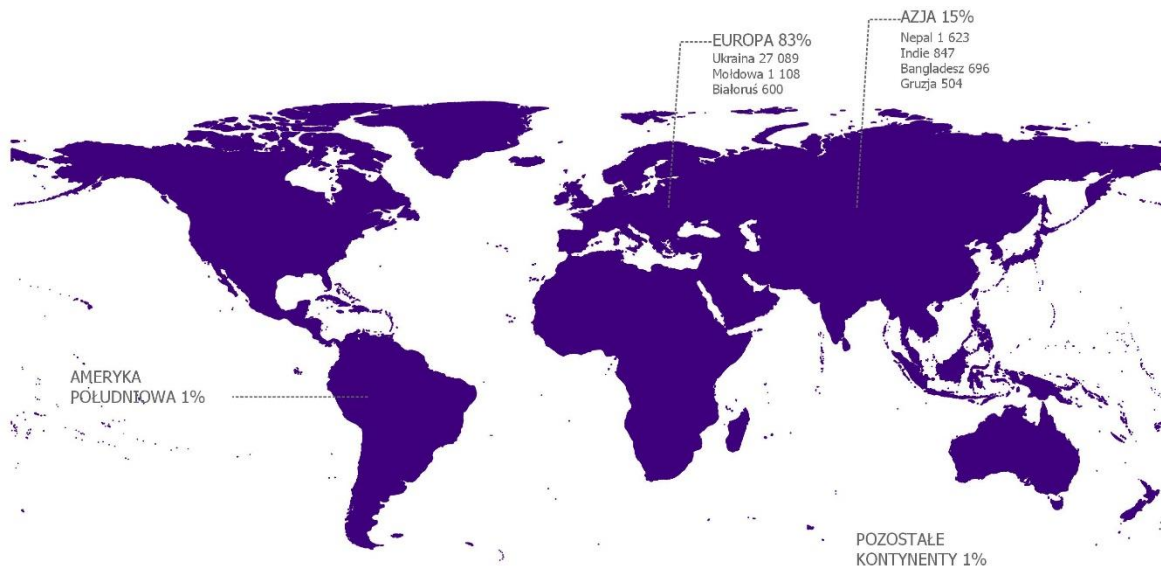
Wśród cudzoziemców, którzy w 2018 roku uzyskali zezwolenia na pracę⁷ w Małopolsce wyraźnie dominowali mężczyźni. Kobiety to tylko 22,5% tej grupy.

⁷ Analizowane w dalszej części rozdziału dane o strukturze wydanych zezwoleń, jeśli nie zaznaczono inaczej, dotyczą tylko zezwoleń na pracę (bez zezwoleń na pobyt czasowy i pracę oraz zezwoleń na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy wymagającej wysokich kwalifikacji).

W strumieniach migrantów zarobkowych z takich krajów jak Bangladesz, Uzbekistan i Nepal kobiety stanowiły jeszcze mniejszy odsetek, nieprzekraczający 6%.

Rysunek 2. Zezwolenia na pracę według kontynentu pochodzenia cudzoziemca i głównych krajów obywatelstwa w 2018 roku

Uwaga: liczba wydanych zezwoleń na pracę to suma wydanych zezwoleń na pracę, jednolitych zezwoleń na pobyt czasowy i pracę oraz zezwoleń na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Małopolski Urząd Wojewódzki.

ponad 80% osób,
którym wydano zezwolenia
na pracę ma mniej niż 45 lat

Ponad 80% cudzoziemców, którzy w 2018 roku uzyskali zezwolenie na pracę, miało mniej niż 45 lat. Wśród najliczniejszych grup obcokrajowców najmłodsza struktura wieku cechuje Nepalczyków – ponad 85% to osoby poniżej 35 roku życia. Wśród Ukraińców i Mołdawian po około 60% stanowiły osoby między 25 a 44 rokiem życia. Niemal 17,5% Ukraińców to osoby między 45 a 54 rokiem życia⁸.

ponad połowę zezwoleń
wydano na okres do 1 roku

Ponad 92% dokumentów wydanych w 2018 roku to zezwolenia typu A, czyli dotyczące podejmowania pracy na podstawie umowy z podmiotem, którego siedziba, oddział lub zakład znajdują się w Polsce. Na podstawie zezwoleń typu C i D, dotyczących cudzoziemców zatrudnionych u zagranicznych pracodawców, pracę podjęło odpowiednio 4,2% i 3,2% cudzoziemców. Pozostałe typy zezwoleń⁹ stanowią niewielki odsetek wydanych dokumentów.

Większość dokumentów wydanych w 2018 roku to zezwolenia o krótkim okresie ważności – od 3 miesięcy do 1 roku – 57%. Dokumenty o okresie ważności przekraczającym 2 lata stanowiły 1/3 zezwoleń na pracę.

Nie wszystkie wydane w Małopolsce w 2018 roku zezwolenia na pracę dotyczyły wykonywania jej na terenie województwa. Dla nieco ponad 31% zezwoleń

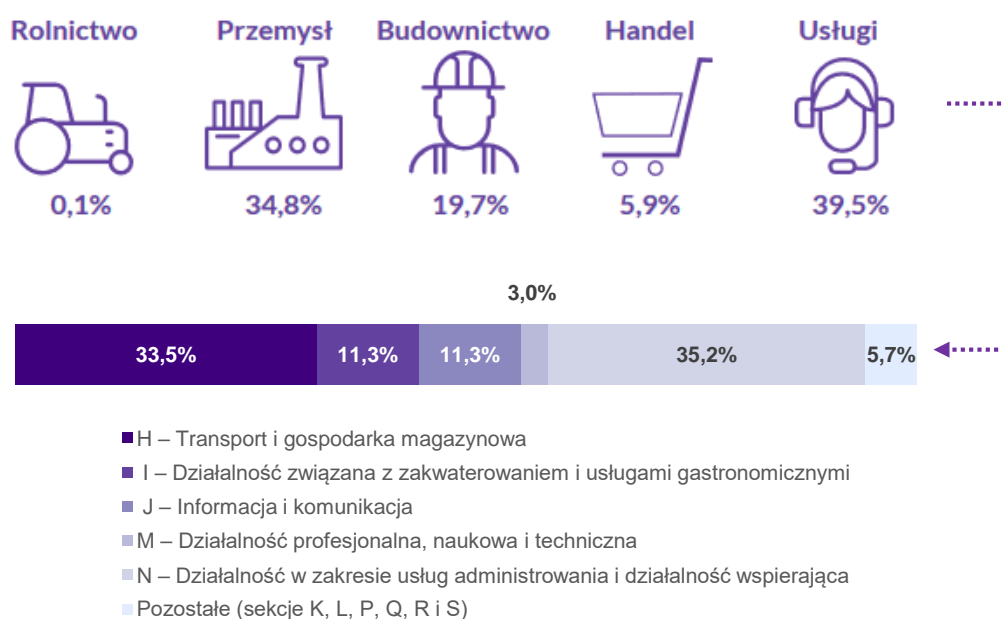
⁸ Dane udostępnione przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

⁹ Typ B, dotyczący sytuacji, w której cudzoziemiec pełni funkcję w zarządzie, działa jako komplementariusz albo prokurent oraz typ E, dotyczący delegowania pracownika na okres dłuższy niż 30 dni w ciągu 6 miesięcy, w celu innym niż wskazany w typach zezwoleń B, C i D.

jako miejsce pracy wskazano inny region w kraju. W dokumentach wydanych dla około 27% obcokrajowców jako miejsce pracy wskazano Kraków (7,4 tys.), a dla około 8% – powiat krakowski (2,2 tys.). Po około 1,2 tys. zezwoleń dotyczyło pracy w powiatach nowosądeckim i chrzanowskim¹⁰.

Przemysł i budownictwo skupiały łącznie 54,5% zezwoleń na pracę wydanych w 2018 roku. Udział tych dwóch sektorów był większy niż w 2011 roku, kiedy koncentrowały one łącznie 41% wydanych zezwoleń. Obcokrajowcy zatrudnieni w sektorze przemysłu to przede wszystkim Ukraińcy, Nepalczycy i Mołdawianie, w sektorze budownictwa – Ukraińcy. Zezwolenia wydane w sektorze usług stanowiły 39,5% dokumentów, niemal tyle samo, co w 2011 roku. Znacznie zmniejszyło się natomiast znaczenie handlu w strukturze wydanych zezwoleń – z 17% w 2011 roku do około 6% w 2018 roku. Wśród obcokrajowców podejmujących zatrudnienie w tej sekcji największe grupy to Ukraińcy i Nepalczycy.

Wykres 6. Zezwolenia na pracę według sektorów gospodarki oraz sekcji PKD2007 sektora usług w 2018 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

W 2018 roku najwięcej zezwoleń w sektorze usług zarejestrowano w sekcji N – *Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* (3,8 tys.), czyli w sekcji, w której działają agencje pracy tymczasowej¹¹. Drugą, pod względem liczby wydanych dokumentów sekcją w sektorze usług, była sekcja H – *Transport i gospodarka magazynowa*. Wśród cudzoziemców znajdujących

¹⁰ Dane udostępnione przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

¹¹ W 2017 roku w skali całego kraju niemal 90% zezwoleń zarejestrowanych w sekcji N dotyczyło podmiotów prowadzących działalność w ramach działu: *Działalność związana z zatrudnieniem (Informacja o zatrudnieniu cudzoziemców w Polsce, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa, 2018)*.

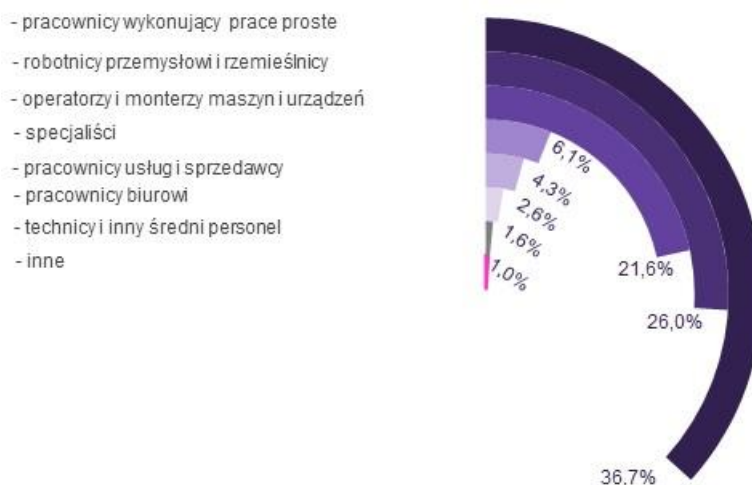
zatrudnienie w tych dwóch sekcjach na podstawie zezwolenia wyraźnie dominują Ukraińcy (odpowiednio: 87% i 92%). Ponad 14% zezwoleń na pracę wydanych w sektorze usług ma związek z zatrudnieniem w usługach wiedzochłonnych (sekcja J – *Informacja i komunikacja* oraz sekcja M – *Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna*).

ponad 36% zezwoleń
wydano obcokrajowcom
podejmującym prace proste

Ponad 36% zezwoleń wydanych w 2018 roku w Małopolsce dotyczyło pracowników wykonujących **prace proste**, w tym najczęściej w zawodach: pomocniczy robotnik w przemyśle przetwórczym i pomocniczy robotnik budowlany. Drugą pod względem liczebności grupę stanowili robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (najczęściej wskazywane zawody to: rozbieracz-wykrawacz, zbrojarz i cieśla), a trzecią – operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (w tym przede wszystkim: kierowca samochodu ciężarowego i kierowca ciągnika siodłowego). Jedynie w ramach wyżej opisanych trzech grup wydano łącznie 84,3% zezwoleń¹².

Wykres 7. Zezwolenia na pracę według grup wielkich Klasyfikacji Zawodów i Specjalności w 2018 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

6% stanowiły zezwolenia
wydane specjalistom

W 2018 roku **specjaliści** stanowili około 6% cudzoziemców pracujących na podstawie zezwoleń. Pod względem liczby cudzoziemców-specjalistów, którzy uzyskali w 2018 roku zezwolenie na pracę w Małopolsce, w czołówce znaleźli się obywatele Ukrainy (595 zezwoleń), Indii (255), Rosji (181) i Brazylii (142). W przypadku Indii specjaliści stanowili ponad 38% obywateli tego kraju, dla których w 2018 roku wydano pozytywne decyzje dotyczące zezwoleń, Rosji – ponad 70%, a Brazylii – ponad 90%.

¹² Informacje na temat najczęściej wykonywanych zawodów pochodzą z danych udostępnionych przez Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie.

Najczęściej wskazywane w tej grupie zawody to programista aplikacji i specjalista ds. rozwoju oprogramowania systemów informatycznych.

Wśród specjalistów, którzy uzyskali w 2018 roku zezwolenie na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy wymagającej wysokich kwalifikacji najliczniej reprezentowane były te same, co w przypadku zezwoleń na pracę, grupy: Ukraińcy (500 osób), a następnie Rosjanie (145), obywatele Indii (84), Białorusi (54) i Brazylii (40).

W 2018 roku w Małopolsce wydano 1 192 zezwolenia na pracę dla **informatyków**. Liczba ta była wyższa niż w latach poprzednich – w 2016 roku i 2017 roku wydano odpowiednio 869 i 1 116 zezwoleń, podczas gdy jeszcze w 2011 roku było to zaledwie 59 dokumentów. Ponad 35,5% informatyków, którzy uzyskali zezwolenia na pracę w Małopolsce w 2018 roku, to Ukraińcy, kolejni pod względem liczebności byli obywatele Indii, Rosji i Brazylii.

ponad 1 tys. zezwoleń
na pracę wydano
informatykom

OBKRAJOWCY W SEKTORZE NOWOCZESNYCH USŁUG BIZNESOWYCH

Szacuje się, że w centrach z sektora nowoczesnych usług biznesowych w Polsce może pracować nawet **25 tys.** obcokrajowców. Spośród 208 firm, które wzięły udział w badaniu zrealizowanym w 2018 roku, aż 90% zadeklarowało, że zatrudnia obcokrajowców. Cudzoziemcy stanowili przeciętnie 9% pracowników tych firm. Pracownicy-obcokrajowcy pochodzą najczęściej z Ukrainy, Włoch i Hiszpanii.

ABSL, *Sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce 2018*, https://absl.pl/wp-content/uploads/2018/06/raport_absl_2018_PL_180527_epub-1.pdf.

Liczba zezwoleń wydanych w innych grupach zawodów klasyfikowanych jako specjalistyczne była niewielka. I tak w 2018 roku 64 zezwolenia dotyczyły pracowników wykonujących zawody medyczne, z czego zaledwie po jednym dla osób reprezentujących grupy zawodowe lekarzy oraz pielęgniarek i położnych. To niewiele więcej niż w 2011 roku, kiedy wydano 31 zezwoleń dla medyków. Przedstawicielom zawodów nauczycielskich wydano 59 zezwoleń, z czego 31 – nauczycielom języków obcych (w 2011 roku było to odpowiednio: 30 i 16 dokumentów). 39 zezwoleń wydano także obcokrajowcom reprezentującym zawody artystyczne (28 w 2011 roku).

Oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi

Liczba zarejestrowanych oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi może się różnić od liczby osób, które faktycznie podejmują zatrudnienie. Według przepisów obowiązujących do 2018 roku oświadczenie było tylko deklaracją woli. Brak zgłoszenia informacji o tym, że cudzoziemiec nie został ostatecznie zatrudniony lub nie podjął pracy nie niesło ze sobą żadnych negatywnych konsekwencji. Relatywnie częstym zjawiskiem było m.in. rejestrowanie większej niż faktycznie potrzebna liczby oświadczeń¹³. Dochodziło także do nadużyć związanych z rejestracją oświadczeń w celu uzyskania przez cudzoziemca wizy lub dokumentów pobytowych, bez zamiaru zatrudnienia go¹⁴. System oświadczeń obowiązujący od 1 stycznia 2018 roku ma zapobiegać tym nadużyciom (np. poprzez wprowadzenie obowiązku informacyjnego o podjęciu lub niepodjęciu pracy przez cudzoziemca). Oświadczenia mogą być rejestrowane tylko dla prac nieuznawanych za sezonowe¹⁵. Podstawą podjęcia zatrudnienia w działalnościach uznawanych za sezonowe jest nowy typ dokumentu: zezwolenie na pracę sezonową, o które mogą ubiegać się wszyscy obywatele państw spoza UE i EOG. Zezwolenie na pracę sezonową wydawane jest na czas określony, nie dłuższy niż 9 miesięcy w roku kalendarzowym¹⁶.

LICZBA DOKUMENTÓW A LICZBA CUDZOZIEMCÓW

Według szacunków Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2017 roku na jednego obcokrajowca przypadało średnio 1,7 zarejestrowanego oświadczenia (1). Według autorów raportu *Imigranci w Polsce kontekście uproszczonej procedury zatrudniania cudzoziemców* wskaźnik wykorzystania oświadczeń (czyli relacja między liczbą pracowników, którzy podjęli pracę na podstawie oświadczeń a liczbą zarejestrowanych oświadczeń) w 2016 roku wyniósł średnio w skali kraju 67,9% (2).

- (1) *Informacja o zatrudnieniu cudzoziemców w Polsce*, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa, 2018.
- (2) Górny i in., *Imigranci w Polsce w kontekście uproszczonej procedury zatrudniania cudzoziemców*, WiseEuropa, OBM UW, Warszawa, 2018.

ponad 92%
zarejestrowanych
oświadczeń dotyczyło
Ukraińców

Wśród cudzoziemców, dla których zarejestrowano oświadczenia, dominowali Ukraińcy. Dotyczyło ich ponad 92% dokumentów zarejestrowanych w 2018 roku. Między 2011 rokiem a 2018 rokiem liczba oświadczeń dla Ukraińców wzrosła trzynastokrotnie – z niespełna 8 tys. do prawie 104 tys. We wskazanym okresie najdynamiczniej wzrosła liczba oświadczeń złożonych dla Białorusinów – z 56 oświadczeń w 2011 roku do 1,9 tys.

¹³ Górny i in., *Imigranci w Polsce w kontekście uproszczonej procedury zatrudniania cudzoziemców*, WiseEuropa, OBM UW, Warszawa, 2018.

¹⁴ M. Szulecka, *Paradoxes of formal social control. Criminological aspects of foreigners' access to the polish territory and the labour market*, Biuletyn PTK, nr 23, 2016, s. 79-95.

¹⁵ Wykaz podklas PKD, w których wydaje się zezwolenie na pracę sezonową znajduje się w Rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie podklas działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), w których wydawane są zezwolenia na pracę sezonową cudzoziemca.

¹⁶ <https://www.gov.pl/web/rodzina/nowe-zasady-zatrudniania-cudzoziemcow-2>

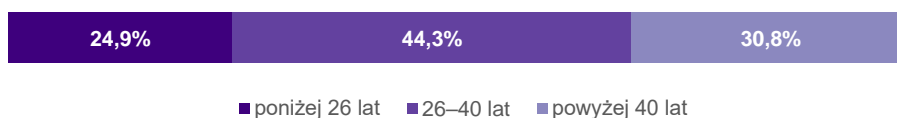
w 2018 roku. Piętnastokrotny wzrost odnotowano także w przypadku obywateli Gruzji – liczba złożonych dokumentów wzrosła ze 146 w 2011 roku do niemal 2,3 tys. w 2018 roku¹⁷.

Podobnie, jak w przypadku zezwoleń na pracę, tak i w przypadku zarejestrowanych oświadczeń wyraźnie zaznacza się maskulinizacja strumienia migracyjnego. Tylko około 31% oświadczeń zarejestrowanych w 2018 roku dotyczyło kobiet. Najniższy odsetek kobiety stanowiły wśród obywateli Gruzji (niespełna 10%) i Białorusi (poniżej 19%). Struktura płci cudzoziemców, dla których zarejestrowano oświadczenia jest także zróżnicowana przestrzennie. Kobiety to ponad 60% cudzoziemców, dla których w 2018 roku zarejestrowano oświadczenia w powiecie tatrzańskim oraz po około 40% w powiecie proszowickim i w Nowym Sączu. Z kolei w powiatach gorlickim, limanowskim i miechowskim udziały kobiet były najniższe w województwie i nie przekroczyły 8%. Około 69% oświadczeń zarejestrowano dla cudzoziemców poniżej 40 roku życia.

69% osób, dla których w 2018 roku zarejestrowano oświadczenia stanowią mężczyźni

Wykres 8. Struktura wieku cudzoziemców, dla których zarejestrowano oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy w 2018 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie.

W ujęciu przestrzennym najwięcej oświadczeń zarejestrowano w Krakowie (ponad 35,5 tys.), w Nowym Sączu (około 23,8 tys.) i w powiecie wielickim (15,8 tys.). Ponad 5,5 tys. oświadczeń zarejestrowano także w powiecie krakowskim. Około 31% oświadczeń zarejestrowanych dla obywateli Ukrainy skupia Kraków, kolejnych 19% Nowy Sącz, a 14,6% – powiat wielicki. Znacznie większa koncentracja przestrzenna zaznacza się w przypadku oświadczeń dla obywateli Mołdawii – niemal 83% zarejestrowano w Nowym Sączu, a niespełna 9% w Krakowie. Ponad 41% oświadczeń dla obywateli Gruzji to dokumenty zarejestrowane w Krakowie, ponad 22% w Nowym Sączu. W dalszej kolejności znalazły się powiaty nowotarski (6,2%) i wielicki (5,2%). Niemal 54% oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy Białorusinom zarejestrowano w Krakowie, 14,5% w powiecie wielickim, a 4,6% w powiecie krakowskim.

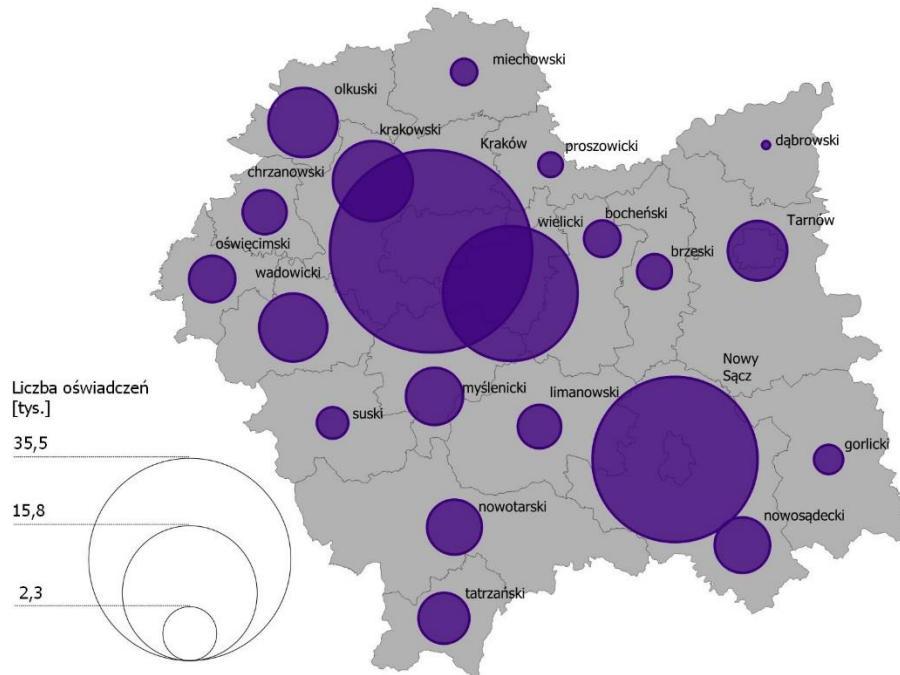

około 31,5% oświadczeń zarejestrowano w Krakowie

¹⁷ Uwaga: do końca 2017 roku funkcjonowały oświadczenia o zamiarze powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi, od 2018 roku – oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi.

Rysunek 3. Liczba oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi zarejestrowanych przez urzędy pracy w województwie małopolskim w 2018 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie.

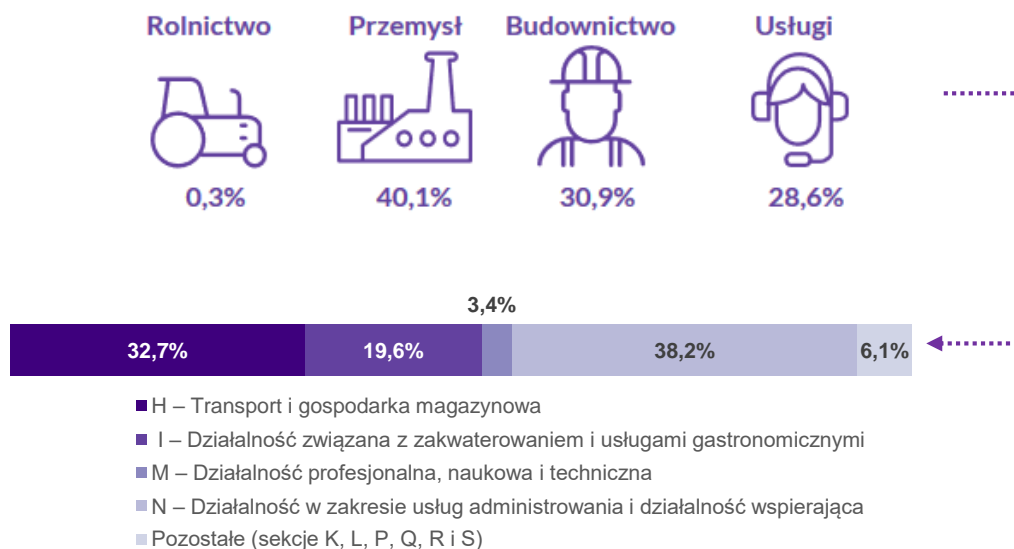
Niemal 1/3 cudzoziemców, dla których zarejestrowano oświadczenia w małopolskich powiatowych urzędach pracy w 2018 roku, miała wykonywać pracę w powiatach położonych poza granicami województwa, w tym ponad 12,5% w województwie dolnośląskim i 5,5% w województwie wielkopolskim. Spośród cudzoziemców, którzy mieli wykonywać pracę na terenie Małopolski, niemal 81% to osoby zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy z terenu województwa. Po około 6% stanowiły oświadczenia zarejestrowane w województwach śląskim i mazowieckim. Podsumowując, miejsce pracy zlokalizowane w Małopolsce wskazano w 94,6 tys. oświadczeń zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy zlokalizowanych w województwie małopolskim i poza jego granicami.

Przemysł i budownictwo miały w przypadku oświadczeń znacznie większe znaczenie niż w strukturze wydanych zezwoleń na pracę. Oświadczenia zarejestrowane w tych sektorach stanowiły łącznie około 71% dokumentów. Oświadczenia zarejestrowane w sektorze usług to 28,6% ogółu. Niewiele, bo tylko 357 dokumentów, dotyczyło sektora rolniczego.

W sektorze usług, podobnie jak w przypadku zezwoleń, najwięcej oświadczeń skupiły sekcje N – *Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* (11,4 tys.) oraz H – *Transport i gospodarka magazynowa* (9,8 tys.).

Niemal 1/5 dokumentów (5,8 tys.) dotyczyła pracy w sekcji I – D *działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi*.

Wykres 9. Oświadczenia według sektorów gospodarki oraz sekcji PKD2007 w sektorze usług w 2018 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie.

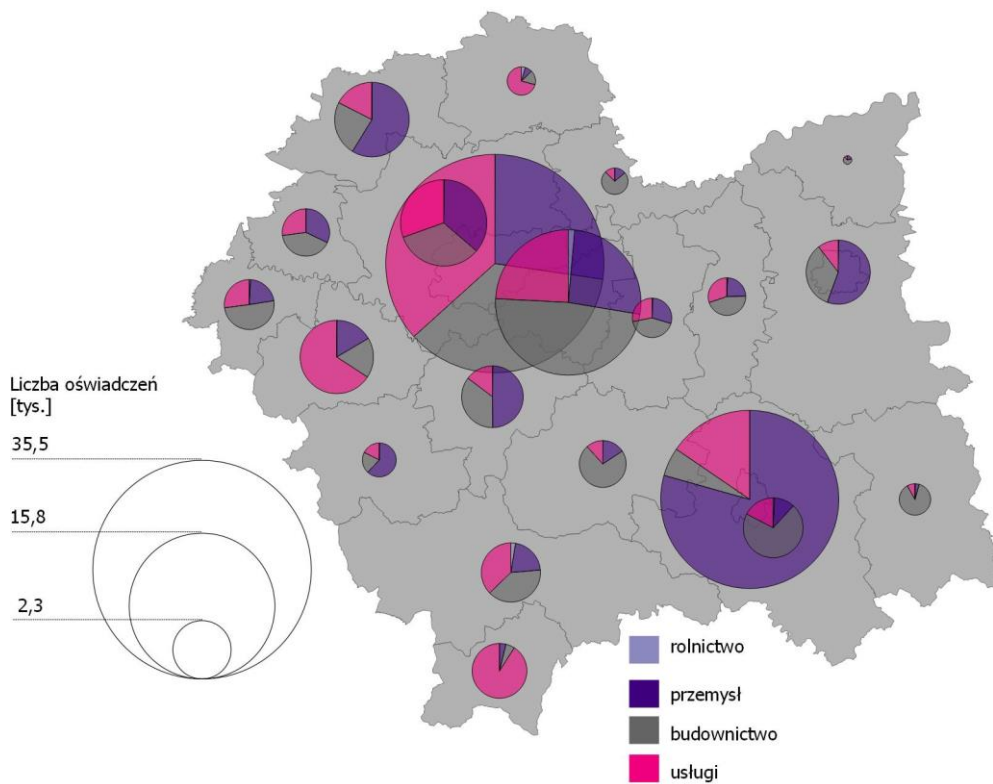
MAŁOPOLANIE O IMIGRANTACH NA RYNKU PRACY

Opinie Małopolan co do obecności imigrantów na małopolskim rynku pracy są podzielone. Niemal tyle samo respondentów deklaruje, że bliskość kulturowa ma znaczenie w kontekście ich zatrudniania, co że nie jest ona istotna. Wśród dostrzeganych przez Małopolan korzyści z zatrudniania cudzoziemców znalazły się: możliwość wypełnienia luki na rynku pracy i rozwój gospodarki, wzrost poziomu tolerancji i integracja międzykulturowa, spadek kosztów pracy oraz umiejętności, wiedza i nowe pomysły, które wnoszą imigranci. Wśród najczęściej wskazywanych zagrożeń pojawiają się problemy z asymilacją i integracją społeczną, rozprzestrzenianie się „obcych” zwyczajów i tradycji, obniżenie poziomu płac i zmniejszenie liczby miejsc pracy dla Małopolan.

B. Surmacz, M. Danek, Badanie opinii mieszkańców Małopolski 2018. 7. edycja, MORR, UMWM, Kraków, 2018.

Rysunek 4. Liczba i struktura oświadczeń zarejestrowanych przez powiatowe urzędy pracy w 2018 roku według sektorów gospodarki

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie.

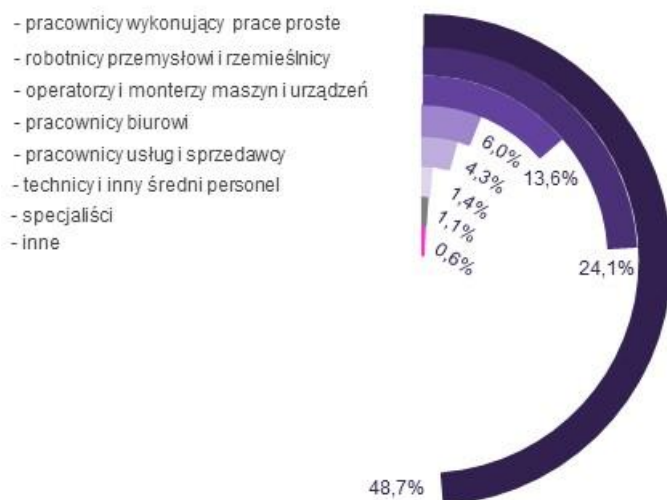
W Nowym Sączu, Tarnowie oraz powiatach olkuskim i suskim wyraźnie dominowały oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi zarejestrowane w sektorze przemysłu. Sektor budownictwa skupiał ponad połowę oświadczeń zarejestrowanych m.in. w powiatach gorlickim, limanowskim, nowosądeckim i proszowickim. Powiaty tatrzański, miechowski i wadowicki wyróżniały się natomiast najwyższymi udziałami oświadczeń zarejestrowanych w sektorze usług (ponad 60%).

około połowa
zarejestrowanych
oświadczeń dotyczyła
pracowników wykonujących
prace proste

Wśród osób, dla których w 2018 roku zarejestrowano oświadczenia, niemal połowę stanowili pracownicy wykonujący **prace proste**. Podobnie jak w przypadku zezwoleń, pod względem liczebności kolejne grupy reprezentowali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy oraz operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń. Przedstawiciele tych trzech grup stanowili łącznie 86,5% osób, dla których zarejestrowano oświadczenia. Niemal 6% cudzoziemców stanowili **pracownicy biurowi**.

Wykres 10. Oświadczenia według grup wielkich Klasyfikacji Zawodów i Specjalności w 2018 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie.

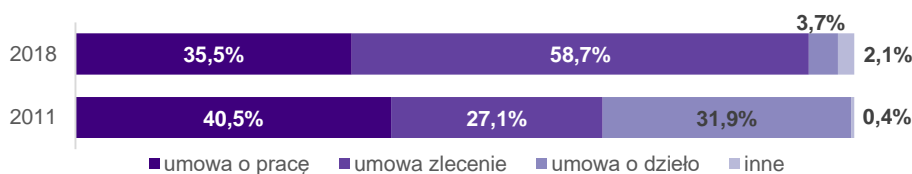
Wśród oświadczeń zarejestrowanych w 2018 roku przeważały dokumenty wystawione na okres od 3 do 6 miesięcy (63%). Oświadczenia wystawione na czas od 1 do 3 miesięcy stanowiły 1/3.

Ostatnie lata przyniosły zmiany w strukturze deklarowanych form zatrudnienia obcokrajowców, dla których zarejestrowano oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy. W latach 2011–2018 zmniejszył się udział oświadczeń dotyczących zatrudnienia w ramach umowy o pracę (z ponad 40% do 35%), natomiast znacznie wzrósł udział dokumentów, w których jako formę zatrudnienia wskazano umowę zlecenie – z 27% do 59%. Liczba oświadczeń ze wskazaniem umowy o dzieło zmniejszyła się z 32% do zaledwie 4%.

59% to oświadczenia ze wskazaniem umowy zlecenia jako formy zatrudnienia

Wykres 11. Oświadczenia zarejestrowane w 2011 roku i 2018 roku ze względu na rodzaj umowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy.

Niemal 58% oświadczeń zarejestrowanych w 2018 roku dla obywateli Ukrainy dotyczyło zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia, a około 36% na podstawie umowy o pracę. Jeszcze częściej na podstawie umowy zlecenia zatrudniano Mołdawian (ponad 84%) i Gruzinów (ponad 64%). W przypadku Białorusinów ponad 54% to oświadczenia dotyczące zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia, około 42% – na podstawie umowy o pracę.

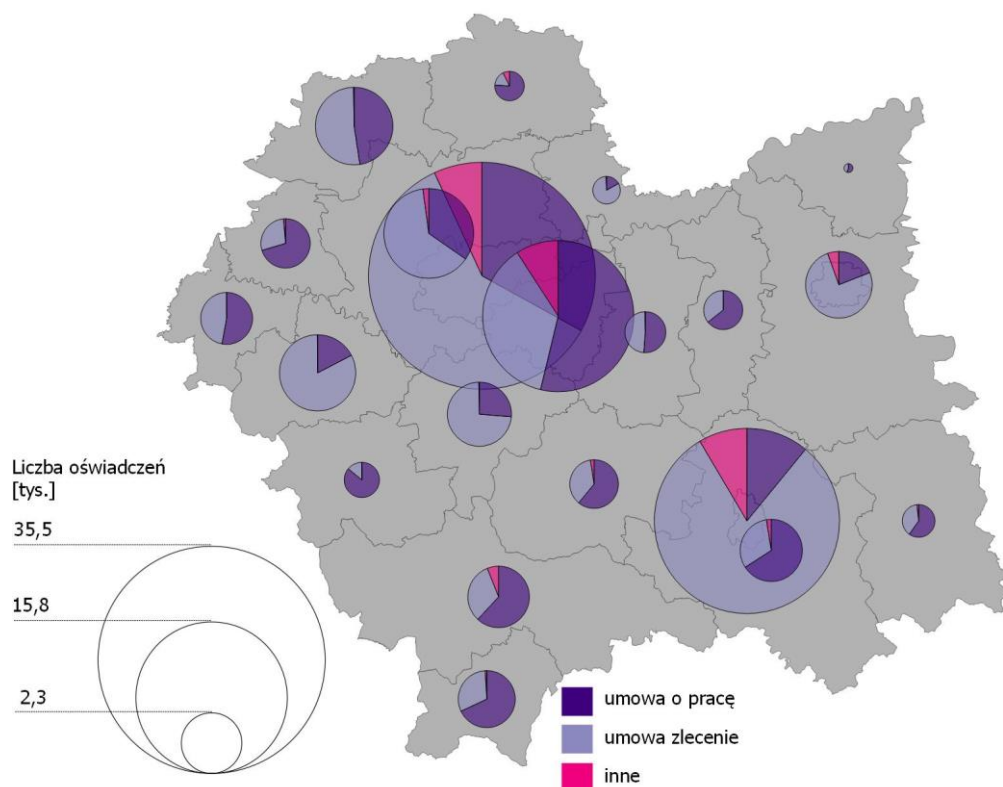

CUDZOZIEMCY W ZUS

Według danych ZUS w 2018 roku (stan na wrzesień) ponad połowa zgłoszonych do polskiego systemu ubezpieczeń społecznych cudzoziemców posiadała umowę o pracę, około 40% było zatrudnionych na podstawie umowy zlecenia lub umowy agencyjnej, a 3% stanowiły osoby wykonujące działalność pozarolniczą. Niespełna 1% stanowili cudzoziemcy zgłoszeni do ZUS jako bezrobotni. Lata 2015–2018 zaznaczyły się spadkiem liczby cudzoziemców posiadających umowę o pracę i wzrostem ubezpieczonych z tytułu zatrudnienia w ramach umowy zlecenia lub umowy agencyjnej. Te ostatnie formy umów są częstsze wśród obcokrajowców spoza UE, podczas gdy wśród obywateli krajów UE udział zatrudnionych w ramach umowy o pracę czy prowadzących pozarolniczą działalność jest wyższy.

R. Adamowicz, *Cudzoziemcy w polskim systemie ubezpieczeń społecznych*, Departament Statystyki i Prognoz Aktuariatycznych, ZUS, Warszawa, 2019.

Rysunek 5. Struktura oświadczeń zarejestrowanych w 2018 roku przez powiatowe urzędy pracy ze względu na rodzaj umowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie.

Rodzaje umów najczęściej deklarowanych w oświadczeniach różniły się także ze względu na powiat rejestracji dokumentu. Ponad 65% oświadczeń zarejestrowanych w 2018 roku w powiatach suskim, miechowskim, chrzanowskim,

tatrzańskim i nowosądeckim dotyczyło powierzenia wykonywania pracy na podstawie umowy o pracę. W powiatach wadowickim, proszowickim, myślenickim, a także w Nowym Sączu oraz w Tarnowie i powiecie tarnowskim ponad 65% stanowiły oświadczenia dotyczące umów zleceń. Największy udział oświadczeń dotyczących zatrudnienia w ramach innych form (przede wszystkim umowy o dzieło) odnotowano w powiatach wielickim, miechowskim i nowotarskim oraz w Nowym Sączu i Krakowie – po ponad 6%.

LEGALNOŚĆ ZATRUDNIENIA

W wyniku kontroli legalności zatrudnienia cudzoziemców, które Okręgowy Inspektorat Pracy w Krakowie przeprowadził w 2018 roku, wykazano, że **około 6%** objętych kontrolami cudzoziemców było **nielegalnie zatrudnionych lub nielegalnie wykonywało pracę**. Podmioty, w których cudzoziemcy najczęściej podejmowali nielegalną pracę, to **małe i średnie firmy** prowadzące działalność w budownictwie, przemyśle, ale też usługach – hotelarstwie i gastronomii. Nielegalne zatrudnienie dotyczyło przede wszystkim pracowników na stanowiskach robotniczych. Większość wykrytych naruszeń dotyczyła zatrudnienia bez wymaganego zezwolenia na pracę. Dążenie do minimalizowania kosztów związanych z zatrudnieniem, skutkujące nierejestrowaniem zatrudnienia lub zatrudnianiem na podstawie umów cywilno-prawnych, nieznanomość przepisów wśród pracodawców lub ich trudna sytuacja finansowa, czy nieznanomość języka i procedur wśród cudzoziemców, które ułatwiały pracodawcom zatrudnianie za minimalną obowiązującą stawkę, niewypłacanie wynagrodzenia, czy zatrudnianie do pracy w liczbie 200–300 godzin miesięcznie to główne przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości.

Sprawozdanie Okręgowego Inspektora Pracy z działalności Okręgowego Inspektoratu Pracy w Krakowie w roku 2018, Państwowa Inspekcja Pracy [dostępny: <https://krakow.pip.gov.pl/pl/f/v/202930/Sprawozdanie%20OIP%202018.pdf>]

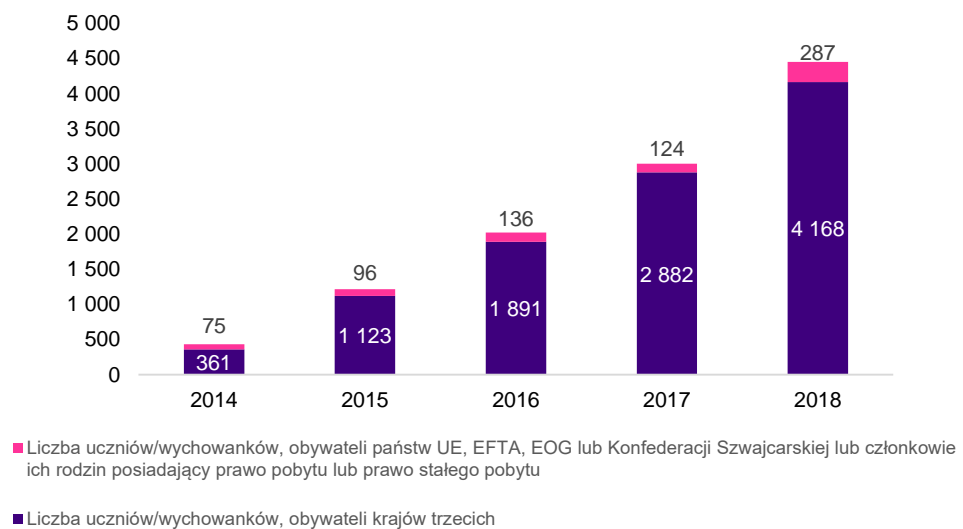
Obcokrajowcy w systemie edukacji

w 2018 roku w małopolskich przedszkolach i szkołach uczyło się 4,5 tys. cudzoziemców

W ostatnich latach na terenie Małopolski można zaobserwować nie tylko dynamiczny wzrost migracji o charakterze zarobkowym, ale również i rodzinnym, na co wskazuje rosnąca liczba dzieci, młodzieży i dorosłych w małopolskich przedszkolach i szkołach. W 2014 roku do małopolskich placówek edukacyjnych uczęszczało ponad 430 osób niebędących obywatelami polskimi. W 2018 roku było ich już niemal **4,5 tys.** Zdecydowana większość, bo ponad 93%, to obywatele krajów trzecich.

Wykres 12. Liczba uczniów i wychowanków w placówkach edukacyjnych na terenie Małopolski

Uwaga: uwzględniono dzieci, młodzież i dorosłych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Kuratorium Oświaty w Krakowie.

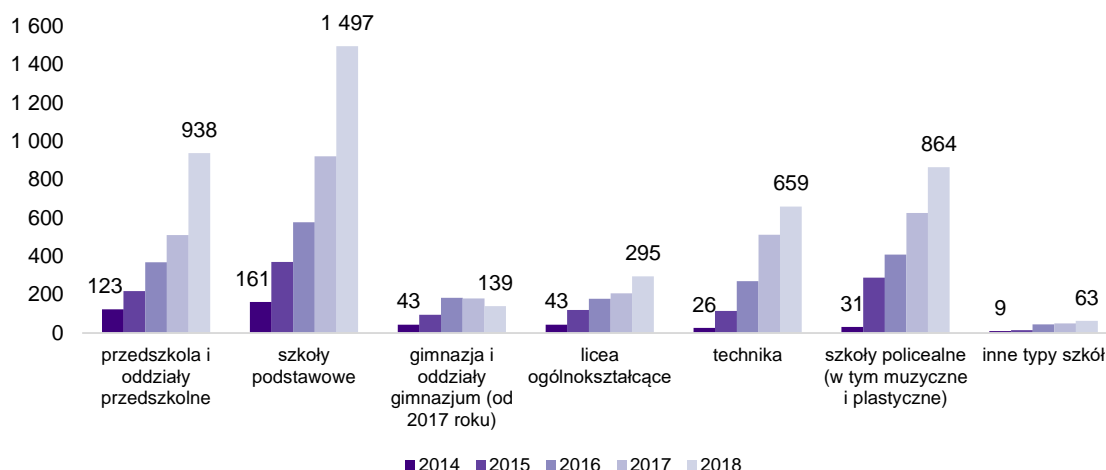

w ciągu 5 lat liczba obcokrajowców w małopolskich placówkach edukacyjnych wzrosła 10-krotnie

Między 2014 rokiem a 2018 rokiem liczba dzieci-cudzoziemców uczęszczających do małopolskich przedszkoli i oddziałów przedszkolnych wzrosła ponad siedmiokrotnie. W samych szkołach podstawowych w 2018 roku uczyło się niemal 1,5 tys. dzieci o obywatelstwie innym niż polskie. Największą dynamiką charakteryzowała się jednak liczba uczniów-obcokrajowców w małopolskich technikumach i szkołach policealnych.

Wykres 13. Zmiany liczby uczniów i wychowanków placówek edukacyjnych na terenie Małopolski w latach 2014–2018

Uwaga: uwzględniono dzieci, młodzież i dorosłych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Kuratorium Oświaty w Krakowie.

Krakowskie przedszkola i szkoły skupiają 80% wszystkich uczniów-obcokrajowców w województwie, czyli ponad 3,5 tys. osób. W przypadku samych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych ta koncentracja jest jeszcze większa – ponad 91% wychowanków uczęszcza do placówek położonych w mieście. Ponad 300 cudzoziemców uczęszcza do przedszkoli i szkół działających w powiecie krakowskim, przy czym uczniów skupiają tam przede wszystkim technika. Liczba uczniów-obcokrajowców w pozostałych powiatach województwa jest zdecydowanie mniejsza – od kilku do kilkudziesięciu osób. Po ponad 50 osób skupiają placówki edukacyjne w powiatach myślenickim i olkuskim oraz w Nowym Sączu.

Uczniowie i wychowankowie, którzy nie są obywatelami polskimi, mogą korzystać z dodatkowej, bezpłatnej nauki języka polskiego oraz z zajęć wyrównawczych w zakresie przedmiotów nauczania. Wśród obcokrajowców, którzy uczęszczali do przedszkoli i szkół w Małopolsce w 2018 roku z dodatkowej nauki języka polskiego korzystało tylko 28%. Ponad połowa dzieci o obywatelstwie innym niż polskie uczęszczających do szkół podstawowych oraz około 46% uczniów techników brało udział w tego typu zajęciach. Udział w zajęciach wyrównawczych był jeszcze niższy – niewiele ponad 7% uczniów-obcokrajowców korzystało z nich w 2018 roku.

80% uczniów-
obcokrajowców skupiają
krakowskie przedszkola
i szkoły

Migracje edukacyjne – obcokrajowcy na małopolskich uczelniach

w 2017 roku na małopolskich uczelniach studiowało 8,4 tys. studentów-obcokrajowców

W ostatnich latach zauważalny jest wzrost liczby obcokrajowców studiujących na małopolskich uczelniach wyższych. W roku akademickim 2011/2012 liczba studentów-obcokrajowców wynosiła 2,6 tys.¹⁸, a pod koniec listopada 2017 roku – już niemal **8,4 tys.** Cudzoziemcy stanowili 5,3% ogółu studentów w województwie. W roku akademickim 2016/2017 studia na małopolskich uczelniach ukończyło 1,9 tys. obcokrajowców¹⁹. W 2017 roku cudzoziemcy studiujący na małopolskich uczelniach pochodzili ze 111 krajów. Ponad 58% stanowiły kobiety. Zdecydowana większość, bo niemal 94%, studiowała w trybie stacjonarnym.

w roku 2016/2017 małopolskie uczelnie ukończyło 1,9 tys. cudzoziemców

Najpopularniejsze wśród cudzoziemców małopolskie uczelnie to Uniwersytet Jagielloński w Krakowie (2,7 tys. osób), Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego (ponad 2 tys. osób) oraz Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie (ponad 1,2 tys. osób). Ponad 600 cudzoziemców studiowało również na Akademii Górniczo-Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie.

najchętniej wybierane kierunki to te związane z biznesem, administracją i prawem oraz naukami społecznymi, dziennikarstwem i informacją

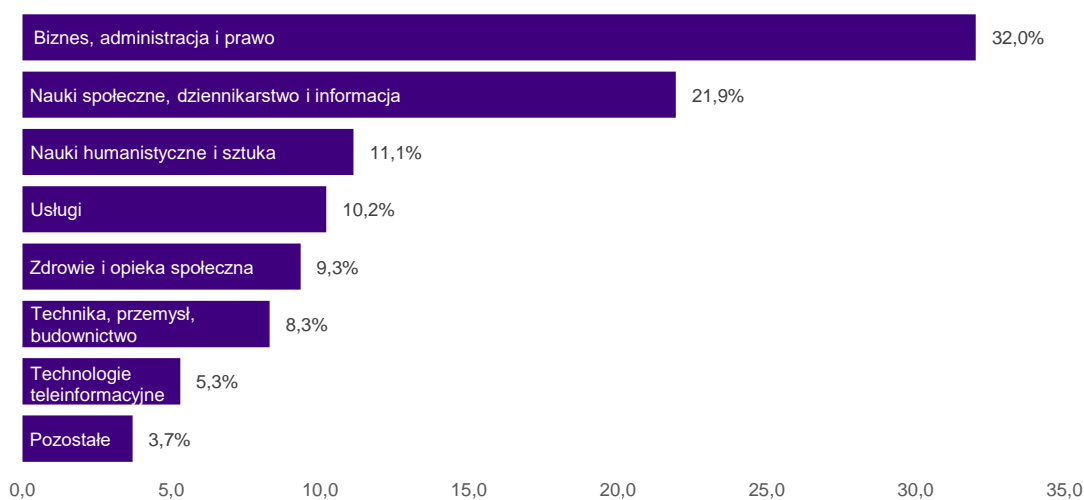
Najwięcej, bo około 32% obcokrajowców studiowało na kierunkach związanych z **biznesem, administracją i prawem**, z czego zdecydowana większość w ramach dwóch pierwszych obszarów. Niemal 22% studentów cudzoziemców wybrało kierunki wpisujące się w **nauki społeczne** (zdecydowana większość tej grupy – ponad 1,5 tys. osób) **oraz dziennikarstwo i informację**. W dalszej kolejności pod względem popularności znalazły się kierunki studiów z grupy nauk humanistycznych i sztuki oraz usług – wybrało je odpowiednio niespełna 11% i 10% cudzoziemców studiujących w Małopolsce. Po ponad 500 cudzoziemców studiowało na kierunkach związanych ze zdrowiem i opieką społeczną (przede wszystkim kierunki medyczne) oraz z techniką, przemysłem i budownictwem (głównie kierunki inżynieryjno-techniczne oraz związane z architekturą i budownictwem). Technologie teleinformacyjne wybrało nieco ponad 5% studentów cudzoziemców.

¹⁸ Szkolnictwo wyższe w województwie małopolskim w 2011 roku, Informacja sygnałowa nr 10, Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków, 2012.

¹⁹ Szkoły wyższe w województwie małopolskim w roku akademickim 2017/2018, Informacje sygnałowe, Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków, 2018.

Wykres 14. Studenci-cudzoziemcy na małopolskich uczelniach według grup kierunków studiów w 2017 roku (stan na 30 listopada)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Krakowie.

Wśród obcokrajowców studiujących na małopolskich uczelniach w roku akademickim 2017/2018 dominowali Ukraińcy (66%). Około 5,5% stanowili Białorusini, 4,8% – obywatele Norwegii, a 3,1% – Hiszpanie²⁰.

66% to Ukraińcy

²⁰ Szkoły wyższe w województwie małopolskim w roku akademickim 2017/2018, Informacje sygnałne, Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków, 2018.

Wyzwania

Skala imigracji do Polski (i Małopolski) nadal nie jest tak duża, jak skala migracji do krajów Europy Zachodniej, jednak wzrasta ona z roku na rok. W podrozdziale, poza częścią zawierającą charakterystykę wyzwań związanych z obecnością i integracją cudzoziemców, przedstawiono także wybrane, funkcjonujące już rozwiązania, projekty oraz pomysły, które mogłyby w przyszłości zostać z sukcesem wdrożone w województwie. Opracowanie bazuje tylko na danych zastanych, a poniższe wyzwania i propozycje rozwiązań są jedynie zbiorem pomysłów, które wymagają szerszej i pogłębionej analizy.

Różni aktorzy, różne perspektywy

W projektowaniu działań i rozwiązań na rzecz cudzoziemców przede wszystkim trzeba pamiętać o tym, że powinny się one koncentrować na potrzebach zgłaszanych przez różnych aktorów „zaangażowanych” w zjawiska związane z imigracją: obcokrajowców, przedstawicieli instytucji, pracodawców, organizacji pozarządowych itd. Działania, aby były skuteczne, muszą być nie tylko dopasowane do realnych potrzeb zainteresowanych, ale i organizowane w taki sposób, żeby możliwe było uczestniczenie w nich (np. organizowanie kursów językowych dla dorosłych w takich godzinach, w których możliwe jest skorzystanie z usług placówek opieki nad dziećmi).

Projekt MAŁOPOLSKA PRZYJAZNA CUDZOZIEMCOM

Gdzie działa? województwo małopolskie

Dla kogo? cudzoziemcy – obywatele państw trzecich, pracownicy instytucji publicznych

W ramach projektu realizowanego przez Małopolski Urząd Wojewódzki przewidziano następujące działania:

- (1) dla obcokrajowców – punkty informacyjno-doradcze, kursy adaptacyjne i kursy językowe
- (2) dla instytucji publicznych – szkolenia i warsztaty dla nauczycieli i pedagogów szkolnych w zakresie pracy z dziećmi cudzoziemskimi i kompetencji międzykulturowych, szkolenia dla pracowników obsługujących obywateli państw trzecich. Ponadto, uruchomiono Platformę Współpracy, której celem jest diagnozowanie barier i mocnych stron w procesie integracji cudzoziemców oraz wymiana informacji.

<https://malopolska.uw.gov.pl/mpc/>

Potencjał imigrantów a potrzeby rynku pracy

Jednym z wyzwań związanych ze zmniejszającą się w województwie liczbą osób w wieku produkcyjnym będzie umiejętne wykorzystanie zasobów, jakie na rynku pracy stanowią imigranci, zarówno w kontekście trwałości ich pobytów, jak i ich wiedzy i doświadczenia zawodowego. Obcokrajowcy, którzy szczególnie często podejmują zatrudnienie poniżej swoich kwalifikacji, są narażeni na tzw. *deskilling*, czyli dezaktualizację kwalifikacji i umiejętności, co wpływa negatywnie na ich dalsze możliwości funkcjonowania na rynku pracy. W kontekście niedoborów pracowników wykonujących zawody deficytowe (np. wykwalifikowanych opiekunów osób starszych i osób niepełnosprawnych), w tym zawody specjalistyczne, konieczne wydaje się myślenie

o działaniach, które przyciągną imigrantów o kwalifikacjach pożądanых na małopolskim rynku pracy oraz umożliwią im podejmowanie pracy w zawodzie. Zmiany wymaga także myślenie o imigrantach jako o „tymczasowych” mieszkańcach Małopolski na rzecz przyjęcia optyki uwzględniającej zachęcanie do pozostawiania na polskim rynku pracy i zapobieganie „utracie pracownika”, który spędził tu już jakiś czas, zainwestowano w jego kompetencje i kwalifikacje, a także, przynajmniej częściowo, mógł się zintegrować.

W poszukiwaniu informacji

Brak wiedzy dotyczącej pracowniczych praw i obowiązków wśród imigrantów, a także niskie zaufanie do instytucji państwowych wciąż pozostawiają duże pole do nadużyć ze strony nieuczciwych pośredników pracy i pracodawców. Z drugiej strony, niejednokrotnie samym pracodawcom brakuje wiedzy o tym, jakich kwestii formalnych muszą dopełnić, zatrudniając cudzoziemców. Legalne przebywanie w Polsce i legalne zatrudnienie, a także np. objęcie systemem ubezpieczeń społecznych, to szansa na szybsze włączenie społeczne i adaptację imigranta (a w dalszej perspektywie – zakorzenienie). Aspekt informacyjny to także skuteczna promocja i docieranie do potencjalnych uczestników z wiedzą na temat tego, co aktualnie dzieje się w regionie, np. o możliwościach udziału w szkoleniach, spotkaniach czy warsztatach.

REGIONALNY PORTAL INTERNETOWY z informacjami dla obcokrajowców

Dla kogo? obcokrajowcy, instytucje publiczne, pracodawcy, NGO

Platforma byłaby miejscem gromadzącym możliwie najwięcej informacji i wskazówek dla obcokrajowców, decydujących się na pracę i życie w Małopolsce. Portal miałby przede wszystkim charakter regionalny, czyli koncentrowałby wiedzę o tym co, w jaki sposób i gdzie można i należy załatwić migrując do województwa. Zawartość portalu mogłaby obejmować m.in. informacje:

- o regionie, warunkach życia, rynku pracy;
- o zagadnieniach związanych z legalizacją pobytu i podjęciem pracy, wraz z adresami instytucji i wskazaniem kwestii, za które są odpowiedzialne;
- o tym, w których miejscach/instytucjach/urzędach załatwiać inne sprawy związane z codziennym funkcjonowaniem (np. urzędy stanu cywilnego, opieka zdrowotna, edukacja, prawo jazdy...);
- o lokalizacji punktów informacyjno-doradczych dla cudzoziemców oraz możliwości uzyskania wsparcia tłumacza czy pomocy prawnej;
- o tym, co dzieje się w regionie – o realizowanych projektach i działaniach na rzecz imigrantów, np. o możliwości udziału w szkoleniach, kursach językowych, warsztatach, o działalności NGOów;
- o tym, w jaki sposób i gdzie szukać pracy i mieszkania.

Ponadto, portal mógłby być miejscem zbierającym już wytworzone, wartościowe, ale rozproszone zasoby: poradniki dla obcokrajowców, informatory, wskazówki i rady. Treść portalu powinna być prosta i przystępna, przetłumaczona na języki głównych grup obcokrajowców w Małopolsce i język angielski.

Przykładami regionalnych portali zbierających informacje dla imigrantów są kanadyjskie strony:

<https://www.immigrationpeel.ca>

<https://welcomeniagaracanada.com/moving-to-niagara/immigration/>

Potrzeby najmłodszych imigrantów

Rosnąca liczba wydawanych zezwoleń na pobyt stały świadczy o coraz większym znaczeniu migracji przybierającej charakter osiedleńczy. Co więcej, wśród cudzoziemców posiadających aktualne dokumenty pobytowe wzrasta nie tylko liczba osób w wieku produkcyjnym mobilnym, ale i dzieci i młodzieży. Poza wzmocnieniem zasobów na rynku pracy, wzrost liczby imigrantów oznacza także wzrost liczby osób korzystających z usług publicznych, takich jak opieka nad małym dzieckiem, edukacja czy ochrona zdrowia oraz mających w tym zakresie inne potrzeby, związane np. z barierą językową.

Dzieci z doświadczeniem migracji, a także ich rodzice i opiekunowie, są coraz bardziej widoczni w placówkach edukacyjnych i innych świadczących usługi związane z opieką – placówkach wsparcia dziennego, świetlicach itp. W raporcie poświęconym potrzebom uczniów z doświadczeniem migracji²¹ wskazano główne problemy uczniów, ich rodziców, ale też nauczycieli i szkół. Wśród problemów pierwszych dwóch grup znalazły się m.in. te związane z akulturacją i ryzykiem wykluczenia, trudności w nauce związane z nieznajomością języka, duże obciążenie dodatkowymi zajęciami (po lekcjach), bariera językowa w komunikacji na linii rodzic-szkoła, czy brak miejsc spotkań dla rodziców dzieci cudzoziemskich. Po stronie organizacji wskazano przede wszystkim zbyt małe środki na integrację ucznia, czy niewystarczającą liczbę godzin zajęć z języka polskiego i wyrównawczych oraz ich złą organizację.

Istotne wydaje się rozpoznanie, jakie jest zapotrzebowanie obcokrajowców na miejsca w placówkach świadczących opiekę nad małym dzieckiem i w przedszkolach, a także w innych instytucjach związanych ze wsparciem w realizacji funkcji rodziny (m.in. placówkach wsparcia dziennego) oraz jakiego wsparcia w tego typu placówkach oczekivaliby rodzice i pracownicy. Działania powinny być kierowane do uczniów i wychowanków, zarówno obcokrajowców, jak i tych ze środowiska „przyjmującego”.

---

²¹ M. Pamuła-Behrens, M. Szymańska, *Uczenie uczniów z doświadczeniem migracji – analiza potrzeb*, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Kraków, 2017.

"OTWARTE PRZEDSZKOLA" miejscem spotkań dzieci, rodziców,

opiekunów...

Gdzie działa? *Norwegia*

Dla kogo? *Dzieci 0–6 lat i ich rodzice/opiekunowie*

Otwarte przedszkole to miejsce, które od zwykłego przedszkola różni brak konieczności wcześniejszego ubiegania się o miejsce czy rejestracji. Nie obowiązuje również chesne – pobyt jest darmowy lub za niewielką opłatą wnoszoną w momencie pojawienia się w przedszkolu (w Norwegii 10–40 NOK, czyli około 5–20 zł za dzień). Od zwykłego przedszkola odróżnia się także tym, że każde dziecko przebywa w nim przez cały czas pod opieką rodzica lub innego opiekuna (np. dziadka lub niani itp.). Pozostałe kwestie, np. obecność wykwalifikowanego opiekuna, organizacja dnia, zajęcia, rozwiązywane są jak w zwykłych przedszkolach.

Otwarte przedszkola w Norwegii zaczęły funkcjonować w latach 80. XX w. Ich powstanie związane było z brakiem możliwości całkowitego zaspokojenia popytu na przedszkola przez gminy. Obecnie, w sytuacji pełnego dostępu do przedszkoli, ta funkcja traci na znaczeniu, ale otwarte przedszkola pozostają alternatywą dla osób, które nie korzystają z oferty zwykłych przedszkoli. Dają przestrzeń dla spotkań dzieci i rodziców (opiekunów), poznawania nowych osób, a tym samym dla integracji. Zapewniają możliwość ciekawego spędzania czasu dzieciom i dorosłym. Grupa odbiorców tej oferty jest bardzo zróżnicowana. Ważne jest to, żeby oferta skierowana była dla wszystkich, nie tylko do osób, które doświadczają czy są narażone na wykluczenie społeczne. Otwarte przedszkola mogą stanowić wsparcie dla rodziców, którzy nie mówią dobrze po norwesku, są bezrobotni bądź są osobami otrzymującymi świadczenia z tytułu niepełnosprawności.

Otwarte przedszkola powinny być miejscem spotkań nie tylko dzieci i rodziców/opiekunów obcokrajowców, ale i Polaków, co daje szansę na przezwycięzenie jednego z głównych zarzutów wobec takiego rozwiązania – niewielkiego kontaktu z językiem kraju przyjmującego.

<https://tfou.no/wp-content/uploads/2015/10/ra20149web.pdf>
<http://sciencenordic.com/open-day-care-centres-fill-vital-role>

Podsumowanie

- Liczba obcokrajowców posiadających **aktualne dokumenty pobytowe** wydane przez Wojewodę Małopolskiego wzrasta. Pod koniec maja 2019 roku miało je **39,8 tys.** cudzoziemców, a tylko między styczniem a czerwcem wydano ponad 8 tys. decyzji przyznających prawo pobytu.
- Najczęstszym dokumentem pobytowym jest **zezwolenie na pobyt czasowy**, które posiada **23 tys. obcokrajowców**. Wśród 13,3 tys. dokumentów wydanych w 2018 roku ponad połowę stanowią jednolite zezwolenia na pobyt czasowy i pracę, a około 12% te wydane ze względu na pobyt z cudzoziemcem.
- Z roku na rok do Małopolski przybywa **coraz więcej migrantów zarobkowych**. Tylko w 2018 roku wydano ponad 35,2 tys. zezwoleń na pracę, zezwoleń na pobyt czasowy i pracę oraz tzw. „niebieskich kart”. W tym samym roku powiatowe urzędy pracy w województwie zarejestrowały około 112,8 tys. oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi.
- Imigranci znajdują zatrudnienie przede wszystkim w **sektorach przemysłu i budownictwa**, w zawodach związanych z wykonywaniem **prac prostych**. W 2018 roku pracy w sektorach przemysłu i budownictwa dotyczyło 54,5% wydanych zezwoleń oraz około 71% zarejestrowanych oświadczeń.
- Do Małopolski napływa coraz więcej obcokrajowców zasilających kadry **specjalistów**. W 2018 roku specjaliści stanowili 6% cudzoziemców, dla których wydano zezwolenia na pracę. Niemal 1,2 tys. to zezwolenia wydane **informatykom**. Tzw. „niebieskie karty”, czyli zezwolenia wydawane w związku z wykonywaniem pracy w zawodzie wymagającym wysokich kwalifikacji, stanowiły 7% zezwoleń na pobyt czasowy, a ich liczba była ponad dwukrotnie większa niż w poprzednim roku.
- W strumieniu migracji zarobkowych do województwa wyraźnie **dominują mężczyźni**. Kobiety stanowiły zaledwie 22,5% cudzoziemców, którzy w 2018 roku otrzymali zezwolenie na pracę oraz 31% osób, dla których zarejestrowano oświadczenie. Obcokrajowcy podejmujący pracę w Małopolsce to przede wszystkim **osoby w wieku produkcyjnym mobilnym**. W 2018 roku ponad 80% zezwoleń na pracę wydano osobom, które miały mniej niż 45 lat.
- Najliczniejsza grupa imigrantów to **Ukraińcy**. Stanowią oni ponad połowę obcokrajowców posiadających ważne dokumenty pobytowe. Obywatele Ukrainy byli także najliczniej reprezentowani wśród cudzoziemców, dla których w 2018 roku wydano zezwolenia na pracę i zarejestrowano oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy.
- W 2018 roku do małopolskich **przedszkoli i szkół** uczęszczało prawie **4,5 tys. osób** niebędących obywatelami polskimi. W latach 2014–2018 ich liczba wzrosła dziesięciokrotnie. Zdecydowaną większość, bo ponad 80%, skupiają krakowskie placówki edukacyjne.
- Wzrasta także liczba **obcokrajowców studiujących na małopolskich uczelniach** wyższych. Pod koniec listopada 2017 roku było ich niemal **8,4 tys.** Najczęściej wybierane kierunki to te związane z biznesem, administracją i prawem, naukami społecznymi oraz dziennikarstwem i informacją.

Summary

- The number of foreigners holding **valid residence permits** issued in Małopolska is increasing, accounting for **39.8 thousand** at the end of May 2019. Moreover, only between January and June 2019 more than 8 thousand decisions granting the right to residence were issued.
- The most common document is a **temporary residence permit**, owned by **23 thousand** of foreigners. In 2018, the reason for issuing of more than half of such documents was work. Another 12% was granted due to stay with another foreigner.
- Labour migration to Małopolska increased significantly in the recent years. Only in 2018 over **35.2 thousand work permits**, a temporary stay and work permit, as well as so called „blue cards” were issued. At the same year, local employment offices registered **112.8 thousand declarations of entrusting work to foreigner**.
- Immigrants are most often employed in **industry and construction sectors**, performing simple works. In 2018 54.5% of issued work permits and 71% of registered declarations concerned employment in these two sectors of economy.
- However, the number of foreign **specialists** working in Małopolska increases as well. In 2018 the share of work permits issued for specialists was 6%. Almost 1.2 thousand work permits were granted to computer specialists. „Blue cards” (work permits granted due to employment in profession requiring high qualifications) accounted for 7% of permits for temporary stay. Their number more than doubled comparing to previous year.
- Labour migration stream is dominated by men. In 2018 women accounted for only 22.5% of foreigners for whom work permits were granted and 31% of those, for whom declarations were registered. **More than 80%** of foreigners with work permits issued in 2018 were **less than 45 years old**.
- **Ukrainians** are the largest group of immigrants in Małopolska. They account for more than half of foreigners holding valid residence permits. Ukrainian citizens are also the most numerous among immigrants for whom work permits were issued and declarations were registered in 2018.
- In 2018 almost **4.5 thousand** of foreign citizens were attending **kindergartens and schools** in Małopolska. Their number increased tenfold between 2014 and 2018. The majority (80%) is concentrated in educational institutions in Kraków.
- Also, the number of foreigners studying at universities in Małopolska increases. At the end of November 2017 there were almost **8.4 thousand foreign students**. The most popular fields of study were connected to business, administration and law, social science, as well as journalism and information.

Spis rycin

Rysunek 1. Cudzoziemcy posiadający aktualne dokumenty pobytowe według kraju obywatelstwa w 2019 roku (stan na koniec maja)	10
Rysunek 2. Zezwolenia na pracę według kontynentu pochodzenia cudzoziemca i głównych krajów obywatelstwa w 2018 roku	16
Rysunek 3. Liczba oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi zarejestrowanych przez urzędy pracy w województwie małopolskim w 2018 roku.....	22
Rysunek 4. Liczba i struktura oświadczeń zarejestrowanych przez powiatowe urzędy pracy w 2018 roku według sektorów gospodarki	24
Rysunek 5. Struktura oświadczeń zarejestrowanych w 2018 roku przez powiatowe urzędy pracy ze względu na rodzaj umowy	26

Spis wykresów

Wykres 1. Cudzoziemcy posiadający ważne dokumenty pobytowe według rodzaju dokumentu	9
Wykres 2. Powody wydania zezwolenia na pobyt czasowy w 2018 roku.....	11
Wykres 3. Struktura wieku i płci cudzoziemców posiadających ważne dokumenty pobytowe w 2012 i 2018 roku.....	11
Wykres 4. Liczba zezwoleń na pracę i oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi w Małopolsce w latach 2011–2018.....	14
Wykres 5. Liczba zezwoleń na pracę, zezwoleń na pobyt czasowy i pracę oraz zezwoleń na pobyt czasowy w celu wykonywania pracy wymagającej wysokich kwalifikacji w latach 2014–2018	15
Wykres 6. Zezwolenia na pracę według sektorów gospodarki oraz sekcji PKD2007 sektora usług w 2018 roku.....	17
Wykres 7. Zezwolenia na pracę według grup wielkich Klasyfikacji Zawodów i Specjalności w 2018 roku.....	18
Wykres 8. Struktura wieku cudzoziemców, dla których zarejestrowano oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy w 2018 roku	21
Wykres 9. Oświadczenia według sektorów gospodarki oraz sekcji PKD2007 w sektorze usług w 2018 roku.....	23
Wykres 10. Oświadczenia według grup wielkich Klasyfikacji Zawodów i Specjalności w 2018 roku ...	25
Wykres 11. Oświadczenia zarejestrowane w 2011 roku i 2018 roku ze względu na rodzaj umowy	25
Wykres 12. Liczba uczniów i wychowanków w placówkach edukacyjnych na terenie Małopolski.....	28
Wykres 13. Zmiany liczby uczniów i wychowanków placówek edukacyjnych na terenie Małopolski w latach 2014–2018	29
Wykres 14. Studenci-cudzoziemcy na małopolskich uczelniach według grup kierunków studiów w 2017 roku (stan na 30 listopada)	31

Bibliografia

- (1) ABSL, *Sektor nowoczesnych usług biznesowych w Polsce 2018*, https://absl.pl/wp-content/uploads/2018/06/raport_absl_2018_PL_180527_epub-1.pdf.
- (2) Adamowicz R., 2019, *Cudzoziemcy w polskim systemie ubezpieczeń społecznych*, Departament Statystyki i Prognoz Aktuarnych, ZUS, Warszawa.
- (3) *Cudzoziemcy na krajowym rynku pracy w ujęciu regionalnym*, 2018, Centrum Badań i Edukacji Statystycznej GUS, Warszawa.
- (4) Główny Urząd Statystyczny, 2013, *Rocznik Demograficzny 2013*, Warszawa.
- (5) Główny Urząd Statystyczny, 2018, *Rocznik Demograficzny 2018*, Warszawa.
- (6) Górny i in., 2018, *Imigranci w Polsce w kontekście uproszczonej procedury zatrudniania cudzoziemców*, WiseEuropa, OBM UW, Warszawa.
- (7) <https://www.gov.pl/web/rodzina/nowe-zasady-zatrudniania-cudzoziemcow-2>
- (8) *Informacja o zatrudnieniu cudzoziemców w Polsce*, 2018, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa.
- (9) Pamuła-Behrens M., Szymańska M., 2017, *Uczenie uczniów z doświadczeniem migracji – analiza potrzeb*, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Kraków.
- (10) *Sprawozdanie Okręgowego Inspektora Pracy z działalności Okręgowego Inspektoratu Pracy w Krakowie w roku 2018*, Państwowa Inspekcja Pracy [dostępny: <https://krakow.pip.gov.pl/pl/f/v/202930/Sprawozdanie%20OIP%202018.pdf>]
- (11) *Szkolnictwo wyższe w województwie małopolskim w 2011 roku*, 2012, Informacja sygnałowa nr 10, Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków.
- (12) *Szkoły wyższe w województwie małopolskim w roku akademickim 2017/2018*, 2018, Informacje sygnałowe, Urząd Statystyczny w Krakowie, Kraków.
- (13) Szulecka M., 2016, *Paradoxes of formal social control. Criminological aspects of foreigners' access to the polish territory and the labour market*, Biuletyn PTK, nr 23, s. 79-95.
- (14) Surmacz B., Danek M., 2018, *Badanie opinii mieszkańców Małopolski 2018*. 7. edycja, MORR, UMWM, Kraków.
- (15) www.migracje.gov.pl
- (16) www.stat.gov.pl

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Zrównoważonego Rozwoju
ul. Wielicka 72B, 30-552 Kraków

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020

www.obserwatorium.malopolska.pl